

KI-notat nr. 62/2010 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Lisjvasselva kraftverk AS/ Lisjvasselva kraftverk		
Fylke/kommune:	Nordland/Sørfold		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:	
Saksbehandler:	Lars Midttun	Sign.:	
Dato:	02 SEPT 2010		
Vår ref.:	NVE 200700261-9/200603326		
Sendes til:	Søker, alle som har uttalt seg i saken		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Lisjvasselva kraftverk, Sørfold kommune i Nordland

Innhold

Sammendrag	1
Søknaden	2
Høring og distriktsbehandling	3
Sørfold kommune	4
Fylkesmannen i Nordland	9
Nordland fylkeskommune	11
Statens vegvesen, Region nord	13
Sametinget	13
Reindriftsforvaltningen Nordland	13
Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland	14
Fauske og Sørfold Jeger- og Fiskeforening	15
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	16
Tilleggsopplysninger fra søker	17
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	17
NVEs vurdering	23
NVEs konklusjon	29
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	30

Sammendrag

Lisjvasselva kraftverk AS søker etter vannressursloven § 8 om tillatelse til å bygge Lisjvasselva kraftverk i Sørfold kommune i Nordland. Det søkes også om tillatelse etter energiloven for etablering av nødvendige høyspentanlegg.

Ved utløpet av Lisjvatnet på kote 219 skal det etter planene sprenges ned en inntakskanal slik at vannstanden i vannet ikke påvirkes av kraftverket. Herfra ledes vannet i to parallelle rørgater ned til

kraftstasjonen på kote 92. En elvestrekning på omtrent 900 meter blir berørt av tiltaket. Middelvannføringen er estimert til 1,38 m³/s, og maksimal slukeevne i kraftverket er satt til 200 % av middelvannføringen. Av hensyn til det biologiske mangfoldet og elvas verdi som landskapselement foreslår søker å slippe en minstevannføring på 110 l/s hele året. Dette tilsvarer alminnelig lavvannføring. Til sammenligning er 5-persentil sommer- og vintervannføring estimert til henholdsvis 180 l/s og 120 l/s. Planlagt installert effekt er på 2,6 MW, og vil gi en midlere årsproduksjon på 8,46 GWh. Eksisterende vei inn til Lisjvasselve må forlenges med 100 meter. Det skal ikke bygges veier utover dette. Kraftverket tilkobles eksisterende ledningsnett via en 3,9 km lang sjøkabel i Sildhopvatnet.

Høringspartene er delt i synet på om det bør gis konsesjon til den omsøkte utbyggingen. Elva som landskapselement og fossesprøytonen i nedre del trekkes frem som argumenter mot en utbygging. Flere høringsinstanser er positive til prosjektet, men ber om at det settes visse vilkår i en ev. konsesjon. Det anbefales bl.a. krav om tilstrekkelig minstevannføring og at vannveien graves/sprenges ned der dette er mulig. Videre ønsker flere at kraftverket skal tilkobles fordelingsnettet via sjøkabel og at anleggsarbeidet utføres utenfor den travleste hekkeperioden for rovfugl.

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi positive ringvirkninger lokalt og en viss økning i ny årlig fornybar kraftproduksjon, i samsvar med politiske målsetninger. Tiltaket vil gi en varig inntekt til Lisjvasselve kraftverk AS og kommunen. NVE mener virkningene for natur-, landskaps- og friluftsverdier kan avbøtes med tilstrekkelig minstevannføring hele året. Videre kan konsekvensene for fiskebestanden avbøtes dersom avløpet fra kraftverket vinkles slik at man reduserer lengden på berørt strekning samt at man vurderer om avløpet kan legges i elvas hovedløp. Med krav om at det etableres fysiske barrierer slik at vannstanden i Lisjvatnet ikke påvirkes og restriksjoner på anleggstiden av hensyn til rødlistede rovfugler vil virkninger for naturmiljøet etter vårt syn være moderate. Reindriftsinteressene kan etter NVEs oppfatning ivaretas med krav om nedgravd/nedsprengt rørgate og en god dialog under planleggings- og anleggsperioden. Dersom det gis konsesjon mener NVE at søker må samarbeide med kulturminnemyndighetene under utarbeidelsen av detaljplanene.

NVE mener at fordelene ved bygging av Lisjvasselve kraftverk er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir i medhold av vannressursloven § 8 Lisjvasselve kraftverk AS tillatelse til å bygge Lisjvasselve kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknaden

NVE har mottatt følgende søknad fra Lisjvasselve kraftverk AS datert 18.08.2006:

"Lisjvasselve kraftverk AS (S.U.S) ønsker å utnytte vannfallet mellom Lisjvatnet og Sildhopvatnet i Sørfold kommune i Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til

- å bygge Lisjvasselve kraftverk

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Lisjvasselve kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftkabler som beskrevet i søknaden

3. Etter forurensningsloven om tillatelse til:

- gjennomføring av tiltaket"

Hoveddata for prosjektet fremgår av tabellen under:

Data for tilsig		
<i>Nedbørfelt</i>	20	km ²
<i>Middelvannføring</i>	1380	l/s
<i>Alminnelig lavvannføring</i>	110	l/s
Data for kraftverk		
<i>Inntak kote</i>	219	moh
<i>Avløp kote</i>	92	moh
<i>Fallhøyde</i>	127	meter
<i>Slukeevne, maks.</i>	2,76	m ³ /s
<i>Slukeevne, min.</i>	0,2	m ³ /s
<i>Tilløpsrørets lengde</i>	800	meter
<i>Tilløpsrør, diameter</i>	2x800 PE/GRP	mm
<i>Installert effekt, maks.</i>	2,6	MW
<i>Bruktid</i>	3253	timer
<i>Energiekvivalent</i>	0,259	kWh/m ³
Data for produksjon		
<i>Produksjon, vinter (1/10 – 30/4)</i>	1,46	GWh
<i>Produksjon, sommer (1/5 – 30/9)</i>	7	GWh
<i>Produksjon, årlig middel</i>	8,46	GWh
Data for økonomi		
<i>Utbyggingskostnad</i>	17,75	mill. kr
<i>Utbyggingspris</i>	2,09	kr/kwh

Elektriske anlegg

Generator:	<i>Ytelse MVA:</i>	<i>Spennning kV</i>
<i>Synkron</i>	3	0,69
Transformator:	<i>Ytelse MVA:</i>	<i>Omsetning kV/kV</i>
	3	0,69/22
Kraftkabler:	<i>Lengde:</i>	<i>Nominell spenning kV</i>
<i>Alt 1: Linje til Mørsvik</i>	2,5 km	22 kV
<i>Alt 2: sjøkabel over Sildhopvatnet</i>	4 km	22 kV

Høring og distriktsbehandling

Søknaden behandles etter bestemmelsene i vannressursloven, og har vært kunngjort i avisene "Nordland", "Saltensposten" og "Nordsalten", samt lagt ut til offentlig gjennomsyn i kommunen. Videre er søknaden sendt på høring til Sørfold kommune, Fylkesmannen i Nordland, Nordland fylkeskommune, berørte statlige forvaltningsorganer og natur- og friluftslivsorganisasjoner. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Sørfold kommune v/kommunestyret fattet følgende vedtak i møte den 19.12.2006:

"Sørfold kommune stiller seg positiv til at grunneier får bygge ut Lisjvasselva kraftverk A/S i samsvar med de foreliggende planer forutsatt gjennomføring av foreslåtte avbøtende tiltak.

Alle inngrep må utføres skånsomt og tiltakshaver bør i størst mulig grad ta hensyn til terreng og landskap og gjennomføre tiltak for å reetablere vegetasjon som fjernes eller skades. Det forutsettes at hyttene i området vil ha mulighet til å bruke Lisjvasselva som vannkilde etter utbygging og at utbygger sørger for drikkevann i anleggsperioden. Konsesjon og konsesjonsvilkår bør utformes slik at det ligger tallfestede føringer på minstevannsføring og tidsrom. Men dette bør vurderes av blant annet spesiell fiskefaglig kompetanse hos fylkesmannen.

Det forutsettes videre at alle nødvendige søknader, sendes Sørfold kommune til behandling før tiltaket.

Følgende forhold må tas hensyn til når evt. konsesjon og konsesjonsvilkår utformes:

- *Anleggsarbeidet bør foregå utenfor den travleste hekkeperioden til kongeørn.*
- *Legge sjøkabel på 3,9 km fra kraftstasjonen til eksisterende kraftlinje i Sildhopen, da denne vil påvirke miljøet mindre visuelt enn en høyspenningslinje på ca. 3 km til Mørsvik.*
- *Rørgaten skjules ved senking i terrenget der dette er mulig og/eller ved tildekking med eksisterende eller tilførte masser slik at gjengroing kan starte så raskt som mulig. Rørgaten må ikke være til hinder for dyr og mennesker.*
- *Fossesprutsone er en hensynskrevende naturtype der sjeldne/truede arter kan forekomme. Taes hensyn til ved tallfesting av minstevannsføring.*
- *Sildhopselva har et vannverk der Silhopvatnet med fjellene rundt er nedslagsfelt. For å sikre forurensing av vannkilden må stilles krav til prøvetaking.*
- *Smolten Mørsvika A/S sin vannforsyning i Sildhopvatnet må sikres mot forurensing i anleggsperioden. Det må stilles krav til prøvetaking.*
- *Veibygging utføres skånsomt og gis samme utseende som eksisterende vei slik at det fremstår som en helhet i området.*
- *Masseuttak/bruk av tunnelmasser utføres uten at terrenget får unødige "sår".*
- *Kraftstasjon oppføres i naturavstemte farger. Muligens kan en beholde deler av løvskogen for å skjerme innsyn fra Sildhopvatnet.*
- *Kraftverket må ikke være til hinder for ørret som gyter i Lisjvasselva.*
- *Kulturminner fra 2.verdenskrig må ivaretas og taes hensyn til i anleggsperioden."*

Fra saksfremstillingen refereres følgende:

"Vurdering:

Kommunens oppgave i høringsrunde er følgende:

- *omtale forhold knyttet til kommuneplanen*
- *gi en oversiktlig framstilling av forholdet mellom omsøkte plan og de lokale interessene i området (en generell vurdering/signaler)*

- gi begrunnede synspunkter på om planene bør gjennomføres, eventuelt valg av alternativ eller begrensninger i planene
- gi begrunnede forslag til avbøtende tiltak som kan redusere skadene ved gjennomføring av planene, samt forslag til eventuelle vilkår

Kommuneplanens arealdel

Tiltaket ligger i et område betegnet som Inf-A der spredt boligbebyggelse, fritidsbebyggelse og ervervsbebyggelse unntatt anlegg tilknyttet stedbunden næringsvirksomhet, i regelen ikke tillatt. Når særlige grunner foreligger, kan bygningsrådet likevel etter søknad gi varig eller midlertidig dispensasjon fra denne bestemmelse.

Tiltaket er ikke i henhold til formål i kommuneplanens arealdel og det må derfor gis dispensasjon fra planen for evt. bygging av kraftverk. Dispensasjon-/planbehandling i kommunen foretas etter at evt. konsesjon blir gitt.

Det foreligger ikke kommunale brukerinteresser i vassdraget. Hytteeierne henter vann i Lisjvasselva.

Dagens situasjon og eksisterende inngrep

Det er i dag en gammel terskel i Lisjvasselva på kote 175 som ble bygd for et kraftverk under krigen. Det er tydelige spor etter denne aktiviteten. Det er i dag veiforbindelse til den nedre delen av Lisjvasselva. Veien benyttes også jevnlig til uttak av skog i det berørte området, i hovedsak av grunneieren selv.

Elveløpet renner i dag konsentrert ned til det punktet der det renner ut i Silhopvatnet, hvor det deler seg i flere mindre løp de siste 50 m. Avstanden til nærmeste kraftlinje er opplyst til ca. 2,5 km, ved Mørsvikvatnet. Smoltanlegget har i dag konsesjon for regulering av Silhopvatnet for bruk til fiskeoppdrett. Det ligger flere hytter i området, og den nærmeste hytta blir liggende ca. 100 m fra planlagt kraftstasjonen.

Tiltaket ligger i grensen til et uberørt område, og fører til en reduksjon i INON (1-3 km fra inngrep). Fylkesmannen sier at utbyggingen vil føre til tap av ca. 1,4 km² av inngrepsfrie områder, INONSone 2 (kart). Det er nasjonal politikk å ivareta dette.

Lokale interesser

Uttalelse fra Mørsvikbotn grendeutvalg v/leder Per Reffhaug som vil understreke følgende emner:

1. Rester etter fangeleir nær veien ned mot Silhopvatnet ønskes vernet også av utbygger, som har sagt at veibyggingen ikke skal berøre disse krigsminnene.
2. Masse fra tunnelsprengningen tillates brukt til den nødvendige veibyggingen i skråningen ned mot det planlagte kraftverket.
3. Tunnelen skal åpnes slik at den kan inngå i de øvrige krigsminnene i området.

For øvrig har ikke utvalget noen innsigelser mot planene og ser på det slik at et arbeid som ble påbegynt i de siste krigsårene 1943-45 nå kan bli en realitet. Utbyggingen vil derfor kunne bidra til historie i den forstand at de opprinnelige planene gjennom dette vil bli husket og referert til i tiden framover.

Det er lang tradisjon i bygda for å nytte de lokale ressursene og har uten tvil vært med på å holde bygda levende. Utvalget ser videre at vatnet fra samme vannkilde blir utnyttet til

smoltproduksjon og muligens til enda en turbin der. Slik kan bygda sikres mot fraflytting. Utvalget mener at det er denne tradisjonen utbygger følger opp og ønsker tiltaket velkommen.

Vurdering av virkninger på lokale interesser

Gjennomgang av emner som grendeutvalget ønsker å understreke:

- Krigsminner er en del av historien og bør taes vare på. Dette for å unngå reduksjon av kunnskapsverdi, pedagogisk- og opplevelsesverdi.
- Det virker fornuftig å bruke eksisterende masser fra tunnelsprengning på stedet, men uttak av masser må gjøres skånsom for å unngå unødige "stygge" sår i landskapet.
- For åpning og bruk av eksisterende tunnelåpning er det behov for enn viss sikring. Dette gjelder spesielt om det er meningen at skal være mulighet til å gå inn i denne.

Vurdering av fordeler med tiltaket

I følge søknaden: "Tiltaket vil føre til en økt kraftproduksjon på omlag 8,46 GWh i ny kraft. Tiltaket fører til økt verdiskapning i lokalmiljøet, basert på lokale ressurser. Selskapet vil ha forretningsadresse i Sørfold kommune og tiltaket vil føre til økte skatteinntekter til kommunen. Tiltaket vil også være med på å sikre bosettingen på eiendommen, som i dag ikke er driveverdig uten ekstraintekter."

Generelt:

Tiltaket vil føre til økt kraftproduksjon og det ble tidligere i høst spådd kraftkrise av sentrale myndigheter, nå mener mange at denne er avverget for i år. Hvordan landet skal unngå dette i fremtiden er det stor uenighet om. Noen mener at vi egentlig er selvforsynt med strøm og at selskapene har et ansvar for å tenke langsiktig når det gjelder salg utenlands som fører til tomme magasiner og høyere kraftpriser. Andre mener at vi best løser krisen ved å produsere mer strøm, noen vil da bygge ut mer vannkraft mens andre vil ha gass osv. Hvordan disse problemene skal løses er ikke opp til kommunen, men det er en oppgave for sentrale styresmakter.

Aktuelle lokale entreprenører i kommunen er Salten byggservice til blant annet grunnarbeider og oppsetting av kraftstasjon, muligens kan Industriservice leies inn som underentreprenør til gravearbeider. Etter en forespørsel på teknisk etat er det en oppfatning av at til slike jobber er det andre firma som er mer egnet og Fauskebygg i Fauske kommune ble nevnt som eksempel. Utbygger er ikke forpliktet til å benytte firma som holder til i Sørfold kommune og de kan få inn tilbud som er lavere fra andre firma i andre kommuner eks. Fauske eller Hamarøy. Det vil sannsynligvis kunne være behov for noe overnatting og mat i anleggsperioden. Her er campingplassene i Sildhopen og Mørsvikbotn et alternativ i tillegg til Kobbelt Vertshus.

Når det gjelder å sikre bosettingen tror saksbehandler at utbyggerne mener dette oppriktig, men det kan oppstå situasjoner som gjør at bakgrunnen for dette endrer seg. Det står eierne fritt til å selge selskapet, også til eiere som ikke er bosatt i kommunen. Dermed er dette et argument for utbygging som ikke vil ha innvirkning på saksbehandlingen.

Det er også sagt at det vil bli behov for 0,5 årsverk til drift og vedlikehold av kraftstasjonen. Om dette blir en av eierne eller andre fra området er ikke det tatt stilling til ennå. Det ble under befaring nevnt et mulig samarbeid om det blir gitt konsesjon til Austerelva Kraftverk A/S. Tiltaket vil gi en økt skatteinntekt til kommunen gjennom eiendomsskatt og skatt på utbytte fra eierne om de bor i kommunen.

Vurdering av virkninger på samfunn

Tiltaket vil føre til økt kraftproduksjon. For utbyggerne medfører dette ekstrainntekter og det er i søknaden anslått en halv stilling til kraftverket for drift og vedlikehold. I søknaden er det sagt at det under anleggsfasen vil det bli lagt vekt på å benytte mest mulig lokale ressurser for gjennomføringen av tiltaket. Tiltaket medfører lokal verdiskaping så lenge eierne og driftsansvarlig er bosatt i kommunen.

Området med nedslagsfeltet og fjellområdene rundt Lisjvasselvea benyttes av turgåere, jegere og fiskere. Områdets bruksfrekvens til friluftsførmål er ikke registrert. Det foregår småviltjakt og området inngår i et elgvald. Lisjvatnet har en stamme av ørret og i Sildhopvatnet finnes ørret og røye. Det er i hovedsak lokalbefolkningen som har benyttet seg av fiskeressursen i Sildhopvatnet, og det er flere naust i vestenden av vatnet. Ved en evt. utbygging kan denne tilpasses så det ikke er til hinder for utøving av friluftsliv og alminnelig ferdsel.

Det er oppført fire hytter nede ved Sildhopvatnets østre ende. Disse hyttene henter vannet sitt fra Lisjvasselvea. Det er ikke anlagt turstier langs elva, men elva er godt synlig fra Sildhopvatnets vestende. Den ene hytten blir liggende like ved kraftstasjonen og det er foreslått at det legges frem strøm til denne som et avbøtende tiltak.

Opparbeiding av vei til kraftstasjon, de resterende 100 meterne på den 3 km lange private veien som er resultat etter 2.verdenskrig, utgjør liten forskjell i landskapet. Det må gjøres skånsomt og den bør få samme utseende som eksisterende vei slik at det fremstår som en helhet i området. Opprusting av veien antas å være en fordel for de fire hytteeierne. Veien vil gjøre det mulig for flere å se disse kulturminnene etter 2.verdenskrig. En kan kanskje si at veien vil forringe opplevelsesverdien av friluftsliv, men veien er over 50 år gammel og en opprusting kan kanskje føre til at flere tar turen ut i skog og mark. Grunneier har uttrykt ønske om å bevare minnene fra krigen og at det ikke er i hans interesse at tiltaket skal ødelegge disse. Det er ikke registrert samiske kulturminner i området.

Når det gjelder kombinert vei på ca. 1 km opp mot inntak vil dette visuelt sett være et større inngrep. Bygging og søknad om midler er sendt kommunen og høringsrunde er nettopp gjennomført med blant annet befarer i lag fylkeskommunen, som er kulturminnemyndighet. Det vil bli gitt kommunalt tillatelse til veien uavhengig om det blir kraftutbygging eller ikke. Et vedtak vil bli gitt med betingelser vedr. bevaring av veianlegg, bygningsruiner og masser fra tunnelinnslag som stammer fra 2.verdenskrig.

Ellers drives i dag ikke landbruksaktivitet i område. Grunneier tar ut skog i området til privat bruk. Smolten Mørsvika A/S har sin vannforsyning i Sildhopvatnet og må sikres mot forurensing i anleggsperioden. Området inngår i Mørkvatn reinbeitedistrikt, og benyttes til reinbeite. I anleggs- og driftsfasen vil støy og aktivitet fra kraftverket kunne påvirke reinen og området vil fremstå som mindre attraktivt for denne, forutsatt at området benyttes av rein.

Vurdering av virkninger på naturmiljø

Vann:

Vannføringen vil bli vesentlig endret i Lisjvasselvea mellom inntakspunktet og utløpet for kraftstasjon. I søknad er det som avbøtende tiltak sagt at det legges opp et en praktisering av en biologisk minstevannføring i Lisjvasselvea for slik å kunne opprettholde livsgrunnlaget til de artene som er tilpasset et liv i elva. Minstevannsføring er positivt for de artene som er avhengig av vannføringen i elva for å kunne eksistere. I tillegg til miljøfordeler vil en minstevannsføring dempe det visuelle (estetiske) inngrepet for brukere av området. Det planlegges å legge tidspunkt for større vedlikeholdsarbeid som krever produksjonsstans til årets tørreste perioder.

Her kan man muligens foreslå krav til at minstevannføring ikke bør være mindre enn alminnelig lavvannføring (110 l/s) fra for eksempel 1.mai til 1.oktober. Men dette bør vurderes av for eksempel spesiell fiskefaglig kompetanse hos fylkesmannen.

Biologisk mangfold:

I søknaden er det sagt at det ikke er registrert nasjonale rødlistearter, men at det må forventes at flere rødlistede fuglearter, som kongeørn, havørn og andre rovfugler benytter Lisjvasselve og det øvrige nedbørsfeltet til næringssøk. De fire store rovdyrene gaupe, jerv, bjørn og ulv antas også å kunne benytte nedbørsfeltet sporadisk til næringssøk og vandringslei. Fuglefaunaen i området er ordinær, men det antas at fossefall kan forekomme i vassdraget.

I kommunens kartlegging av biologisk mangfold er det kongeørn ved Lisjvatn som er på listen over nasjonale rødlistearter. Dette er en sjelden art som ikke er direkte truet eller sårbar, men som likevel er utsatt fordi de har små bestander eller en spredt og sparsom utbredelse i Norge. Fylkesmannen opplyser at kongeørnen hekker ved Lisjvatnet.

I søknad er det som avbøtende tiltak sagt at en skal hensyn til ynglene dyr og fugler under anleggsperioden eks. begrense aktiviteten i den travleste hekke- og yngleperioden. Elva og terrengets beskaffenhet er et vandringshinder for de fleste pattedyr (under flomperioder), men det antas at elg regelmessig trekker over elva. Det planlegges derfor å anlegge færrest mulig kunstige vandringshindre langs elva, med unntak av inntak hvor det bør settes opp et gjerde.

Det er påvist fossesprutsoner i elva som er en hensynskrevende naturtype. Arter som er spesialtilpasset et liv i dette miljøet og avhenger av aerosol vanntilførsel kan forekomme. Fossesprutsoner har også et potensiale for sjeldne/truede arter, men det ble ikke registrert noen under befarings. Lisjvasselve består av et større fossefall i elvas nedre og bratteste parti. En minstevannføring vil være med på å opprettholde livet i elva.

Fisk og ferskvannsbibliologi:

Fiskebestanden i Lisjvatnet består av ørret. Den nedre delen av Lisjvasselve benyttes trolig som gytestrekk og oppvekstområde for ørret i Sildhopvatnet. Gytestrekks lengde antas å være om lag 50-70 m fra kote 88 til naturlig vandringshinder på ca. kote 100. Det er ikke nevnt noe i søknaden om kraftverket, som skal plasseres på kote 92, vil være til hinder for ørret som vandrer i oppover elva. Elva synes å være næringsfattig. I søknaden er det nevnt praktisering av minstevannføring for å opprettholde livsgrunnlaget for de ulike artene i elva.

Landskap:

Elva og særlig fossefallene er godt synlig fra vest-enden av Sildhopvatnet og er et viktig landskapselement. Tiltak fører til redusert vannføring, etablering av inntakspunkt og kraftstasjon som vil være synlige inngrep i tillegg til rørgaten noen steder. Landskapet i seg selv er ikke unikt i kommunen, men utbygging vil fjerne fossen fra landskapsbildet store deler av året. En minstevannføring vil dempe dette. Fylkesmannen sier at utbyggingen vil føre til tap av ca. 1,4 km² av inngrepsfrie områder, INONSone 2 (kart). Det er nasjonal politikk å ivareta dette.

[...]

Saksbehandlers konklusjon vedr. konsesjonssøknad:

Det er flere områder som blir berørt av tiltaket, men jeg mener at ved å gjennomføre foreslåtte avbøtende tiltak vil konsekvensene for dyre- og fuglelivet i området bli mindre. De største ulempene er i anleggsperioden som er oppgitt til å vare i 2 år, men regner med at det i denne ikke er tatt hensyn til kongeørnens hekkeperiode."

Sørfold kommune kom med følgende tilleggssuttalelse i e-post datert 06.02.2007:

"Uttalelse fra teknisk etat i forbindelse med bygging av minikraftverk.

Generelle krav der utbygging av minikraftverk medfører fare for forurensing av drikkevann. Gjelder kommunale og private vannverk.

Risiko og sårbarhetsanalyse må utarbeides med følgende punkter:

- Anleggsutstyr og trafikk i nedbørsfeltet både under planlegging og senere.*
- Anlegg som etableres i nedbørsfeltet.*
- Prøvetakningsplan som skal dokumentere at kritiske punkter under og etter anleggsperioden er under overvåkning og kontroll.*

Prøvetakningsplan:

Kommunens leverandør av analysetjenester, vil kunne veilede nærmere om prøvetakingsrutiner og nødvendig utstyr for prøvetaking.

Det vil være en fordel at den som normalt tar prøver for vannverket forestår prøvetakingen, og at denne i samtidig foretar en kontroll i anleggsområdet om anlegget drives på en forsvarlig måte. Sjekkpunkter er oppbevaring av olje (stor nok oppsamlingstank som hindrer at oljen renner ut på overløp), drivstoff og andre stoffer / gjenstander med potensial til å forringe drikkevannskilden. Videre bør toalettforhold og avfallshåndtering samt generell orden kontrolleres.

<i>Frekvens</i>	<i>Parameter</i>
<i>Hver 2. måned</i>	<i>Hydrokarboner (nr 30 i tab. 3.1 i drikkevannsforskriften)</i>
<i>Hver 2. måned</i>	<i>Mikrobiologiske (tabell 2.1 i drikkevannsforskriften)</i>
<i>Hver 2. måned</i>	<i>jern, aluminium, kobber, kadmium og bly</i>
<i>6 og 12 mnd etter anleggsperioden.</i>	<i>Alle parametere.</i>

Alle prøver tas ved anleggsområdet.

Analysesvarene sendes Sørfold kommune, teknisk etat."

Fylkesmannen i Nordland kom med uttalelse i brev av 03.11.2006. Vi siterer Fylkesmannens vurdering av prosjektet:

"Lisjvasselve kraftverk AS ønsker å bygge Lisjvasselve kraftverk. Det planlagte småkraftverket skal utnytte fallet mellom kote 219 og 92. Kraftverket vil få en installert effekt på 2,6 MW, og årlig produksjon er anslått til 8,46 GWh. Vi vil her uttale oss i forhold til prosjektets konsekvenser på naturverdier, landskap/inngrepsfrie områder og friluftsliv.

Trua og hensynskrevende naturtyper

Det er påvist en fossesprøytsone i de nedre delene av elva. Miljørapporten beskriver fukt i lufta opptil 60 meter unna fossen i en tørr periode, og at det her finnes fossesprutavhengig vegetasjon, trolig med arter som er spesialtilpasset et liv i dette miljøet. Det skrives at det kan være et potensiale for rødlistede arter her, men at ingen ble påvist under befaring. Lokaliteten er gitt verdi C på grunn av at det ikke ble påvist rødlistearter og at dette er et lite geografisk område.

Vi savner en klar kartavgrensing av denne naturtypen. Slik rapporten er i dag, gir den oss små muligheter for å vurdere verdisettingen. Verdien A gis til alle store og velutviklede utforminger, samt lokaliteter med forekomster av rødlistearter. Verdi B gis til velutviklede utforminger over en viss størrelse. Lokaliteter med verdi C er dårlig utviklede fossesprøytsoner. I og med at det skrives at det var fukt i lufta 60 meter unna fossen, mener vi at det her kan være grunnlag for å vurdere å gi lokaliteten verdi B.

I St.meld. nr. 25 (2002-2003) "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand", er det satt som et strategisk mål at "naturen skal forvaltes slik at arter som finnes naturlig sikres levedyktige bestander, og slik at variasjonen av naturtyper og landskap opprettholdes og gjør det mulig å sikre det biologiske mangfoldets fortsatte utviklingsmuligheter".

Det er satt som et nasjonalt resultatmål at "I truede naturtyper skal inngrep unngås, og i hensynskrevende naturtyper skal viktige økologiske funksjoner opprettholdes." Det er også satt som et nasjonalt resultatmål at truede arter skal opprettholdes på eller gjenoppbygges til livskraftige nivåer.

Vi mener at en utbygging som utnytter 200 % av middelvannføringa ikke er forenelig med dette resultatmålet.

Fisk og vilt

Det er ikke registrert viktige forekomster i det berørte området. Imidlertid er det registrert hekking av kongeørn ved Lisjvatnet, og om det blir gitt konsesjon ber vi om at anleggsarbeidet utføres i en periode hvor det ikke kommer i konflikt med hekkingen.

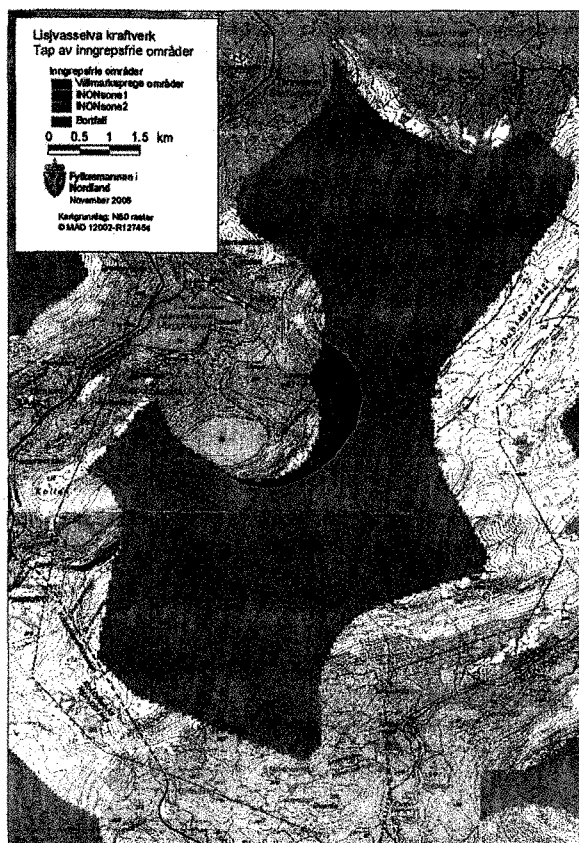
Landskap og inngrepsfrie områder

Utbyggingen vil føre til tap av ca. 1,4 km² av inngrepsfrie områder, INONsone 2 (se kart). Det er nasjonal politikk at en ved planlegging skal ta hensyn slik at urørte naturområder i størst mulig grad bevares for framtida. Storting og Regjering har i denne forbindelsen nevnt hensyn til blant annet naturarv, friluftsliv, reiseliv og biologisk mangfold. Målet om å bevare gjenværende inngrepsfri natur er uttrykt i flere stortingsmeldinger de senere årene. Vi nevner St.meld. nr. 17 (1998-99) "Verdiskaping og miljø – muligheter i skogsektoren", St.meld. nr. 39 (2000-2001) "Friluftsliv", St.meld. nr. 42 (2000-2001) "Biologisk mangfold" og St.meld. nr. 25 (2002-2003) "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand". I St.prp. nr 1 (2004-2005) fra Miljøverndepartementet, er INON ført opp som eget arbeidsmål nr. 2.2. "Sikre at gjenverande naturområde med urørt preg blir tekne vare på".

Videre vil fossen som landskapselement forsvinne ved en eventuell utbygging. Dette vil føre til en lavere opplevelsesverdi av området for utøvere av friluftsliv og andre besøkende.

Friluftsliv

Området er ikke registrert som spesielt viktig for friluftsliv. Fylkesmannen har derfor ingen kommentarer til dette punktet ut over at en eventuell utbygging bør så langt som mulig tilpasses så den ikke hindrer friluftsliv og ferdsel.

Konklusjon

På bakgrunn av den hensynskrevende naturtypen fossesprøytsone og tap av inngrepsfrie naturområder, er Fylkesmannen noe negativ og vil primært fraråde denne utbyggingen.

Alternativt, om det gis konsesjon til bygging av dette kraftverket, anbefaler vi at følgende punkter vurderes:

- Det settes krav om ei sesongbasert minstevannsføring som er stor nok til at de økologiske prosessene i fosserøyksonen opprettholdes. Denne vil også være med på å bevare fossen som landskapselement. Vi mener også at det bør vurderes et alternativ som utnytter mindre enn 200 % av middelvannsføringa.
- Anleggsarbeidet utføres i et tidsrom hvor det ikke er i konflikt med hekkingen av kongeørn, dvs. fra 15. juli og utover."

Nordland fylkeskommune v/fylkesrådet fattet følgende vedtak i møte den 19.12.2006:

1. "Fylkesrådet anbefaler at det gis konsesjon for utbygging av Lisjvasselva kraftverk, som beskrevet i søknaden.
2. Fylkesrådets anbefaling forutsetter krav om slipp av minstevannsføring, tilsvarende alminnelig lavvannsføring
3. Fylkesrådets anbefaling forutsetter også at det legges sjøkabel i stedet for kraftlinje.
4. I konsesjonsvilkårene bør det stilles krav om at bygging av Lisjvasselva kraftverk skjer på en måte som i minst mulig grad reduserer verdien av krigsminnene i området. Planene synes ikke å være i konflikt med andre verneverdige kulturminner, men

fylkeskommunen viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jfr. kulturminneslovens § 8, 2. ledd."

Fra saksutredningen siteres følgende:

"Fylkesrådets vurdering

Utbyggingen er fremmet med et alternativ for utbyggingen, og omhandler inntaksdam, nedgravd rørgate, kraftstasjon, utbedring av vei og ny vei på 100 meter. Fylkesråden vil anbefale at det gis konsesjon for utbygging som beskrevet i søknaden. Det forutsettes imidlertid slipp av minstevannsføring og at sjøkabel benyttes i stedet for kraftlinje. De regionalt viktige krigsminnene i området må ivaretas ved planlegging og bygging av kraftverket.

[...]

Problemstilling

Det bør settes krav til minstevannsføring for å dempe negative konsekvenser for landskap, friluftsliv, fauna og flora.

Friluftsliv

Området er i bruk en del i forbindelse med jakt, fiske og turer. Det finnes naust og fire hytter ved østsiden av Sildhopvatnet. Området regnes ikke som et regionalt viktig friluftsområde.

Kulturminner og kulturmiljø

I planområdet er det tallrike tysk anleggsspor fra byggingen av "den arktiske jernbanen": anleggsveg, tufter etter brakker og kraftstasjon, tverrslag for tunneldrift etc. Sovjetiske krigsfanger ble brukt som slavearbeidere på anlegget. Vegen mellom Mørsry og Sildhopvatnet, samt det tyske anleggsområdet ved Sildhopvatnet er krigsminner av regional verdi. Skulle det blir gitt konsesjon, bør det stilles krav om at byggingen av Lisjvasselve kraftverk skjer på en måte som i minst mulig grad reduserer verdien av disse krigsminnene. Nordland fylkeskommune har i brev av 17.11.2006 til Sørfold kommune stilt vilkår for byggingen av landbruksveg (enkel veg) fram til stasjonsområdet. Ut fra hensynet til krigsminnene vil vi sterkt anbefale at kraftoverføringen skjer via sjøkabel.

Planene synes ikke å være i konflikt med andre verneverdige kulturminner, men fylkeskommunen viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminneloven § 8 andre ledd.

Konsekvenser

Det er ikke registrert vesentlige konflikter i forhold til andre interesser.

Oppsummering

Konsesjonssøknaden omhandler bygging av inntaksdam, nedgravd rørgate, kraftstasjon, utbedring av vei og ny vei på 100 meter. Kraftverket er beregnet til å gi en produksjon på 8,46 GWh til en utbyggingspris på 2 kr/kWh. Kraften skal fraktes ut ved sjøkabel eller linje. Det er ikke planlagt slipp av minstevannsføring.

I planområdet er det tallrike tyske anleggsspor fra byggingen av "den arktiske jernbanen". Skulle det blir gitt konsesjon, bør det stilles krav om at byggingen av Lisjvasselve kraftverk skjer på en måte som i minst mulig grad reduserer verdien av disse krigsminnene. Ut fra hensynet til krigsminnene vil vi sterkt anbefale at kraftoverføringen skjer via sjøkabel. Utbygger har aktsomhets- og meldeplikt hvis man under markinngrep støter på fornminner.

Det er ikke registrert vesentlige konflikter i forhold til andre interesser. Kraften bør føres ut til eksisterende energinett ved sjøkabel til vestenden av Sildhopen og det bør settes krav om slipp av minstevannføring."

Statens vegvesen, Region nord uttaler i brev av 02.10.2006:

"Kraftverket får atkomst til offentlig veg som er kommunal. Vi har ingen merknader til denne søknaden."

Sametinget skriver i sin uttalelse datert 21.09.2006:

"Sametinget befarte det omsøkte tiltaket 20.10.2005 sammen med tiltakshaver. Det ble ikke registrert automatisk fredete samiske kulturminner. Vi har derfor ingen merknader til søknaden.

Skulle det imidlertid under arbeid i marken komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf. Lov av 9. Juni 1978 nr. 50 om kulturminner, § 8.

Sametinget forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

Samiske kulturminner kan f.eks. være: Hustufter, gammetufter, telboplasser (synes som et steinsatt ildsted), graver, offerplasser eller steder det knytter seg sagn og tradisjoner til. Mange av disse er ikke funnet og registrert av kulturminnevernet ennå.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Nordland fylkeskommune, Kultur- og miljøavdelingen."

Reindriftsforvaltningen Nordland uttaler i brev av 13.12.2006:

"Saken er forelagt Stájjgo-Hábmer reinbeitedistrikt for uttalelse, distriktet har pga. stor arbeidsmengde (samling/skilling og slakting av rein), ikke hatt tid til å gi en skriftlig uttalelse i saken. Reindriftsforvaltningen har derfor innhentet uttalelse pr. telefon den 13.12.2006. Distriktet uttaler at de ser det som en forutsetning at rørgata graves ned, slik at deres flyttlei ikke stenges. De er også av den oppfatning av at alternativ med sjøkabel i Sildhopvatnet er den beste løsningen for framføring av strøm til hovednettet.

Reindriftsforvaltningens vurderinger

Det omsøkte småkraftverket er lokalisert i Stájjgo-Hábmer reinbeitedistrikt. Distriktet har både beiteinteresser og flyttleier i det aktuelle området (vedlegg), og vil derfor bli direkte berørt av tiltaket. Mellom Lisjvatnet og Sildhopvatnet er det høst og vårbeiter, samt at det går en tradisjonell flyttlei over Lisjvasselva. Området mellom Mørsry og planlagt kraftstasjon er også benyttet som beiteland, hovedsakelig høst og vårbeiter.

For reindrifta i Stájjgo-Hábmer reinbeitedistrikt er det viktig at konsekvensene av bygging av småkraftverk blir minst mulig. Ved å velge alternativ for strømkabel lagt som sjøkabel i Sildhopvatnet vil man unngå en kraftlinje over Heian mot Mørsry. Dette er det beste alternativet for reindrifta, da høyspentlinjer tidligere har vist seg å fungere som en barriere for rein, samt at rein ofte unngår å beite i nærheten av høyspentlinjer.

Rørgata fra Lisjvatnet til kraftstasjon bør graves/sprenges fra inntakspunktet fram til høydekote 175 moh. Dersom rørgata ikke graves ned vil denne fungere som ett stengsel for rein, dette er spesielt uheldig da det som ovenfor nevnt går en flyttlei over elva omtrent midt mellom Lisjvasselva og Sildhopvatnet. Reindriftsforvaltningen vil også gjøre oppmerksom på at det ikke er anledning til å stenge flyttleier for rein jfr. reindriftslovens § 10-4 som sier følgende:

§ 10. Opphold, ferdsel og flyttleier.

Retten til opphold med rein og til ferdsel, flytting og flyttleier har følgende innhold:

4. adgang til fritt og uhindret å drive og forflytte rein i de deler av reinbeiteområdet hvor reinen lovlig kan ferdes og adgang til flytting med rein etter tradisjonelle flyttleier. Med til flyttlei regnes også faste inn- og avlastingsplasser for transport av reinen.

Reindriftens flyttleier må ikke stenges, men Kongen kan samtykke i omlegging av flyttlei og i åpning av nye flyttleier når berettigede interesser gir grunn til det. Eventuell skade som følge av omlegging av flyttlei eller åpning av ny flyttlei erstattes etter skjønn ved jordskifteretten, hvis enighet ikke oppnås. Kongen kan bestemme at også fastleggingen i detalj av den nye flyttlei skal overlates til skjønnnet.

NVE kan altså ikke gi tillatelse til tiltak som medfører at flyttlei for rein blir stengt.

Kraftstasjonen anses ikke å være noe problem for reindriften i området pga. sin beliggenhet, heller ikke anlegg av 100 meter ny vei fram til kraftstasjonen vil ha noen stor betydning for reindriften.

Utover dette har Reindriftsforvaltningen ingen merknader til saken.”

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland uttaler i brev av 11.12.2006:

”Inngrepsfrie naturområder (INON)

Etter kontakt med Fylkesmannen i Nordland har vi fått opplyst at tap av INON ved en eventuell utbygging vil bli 1,4 km² i kat. II (1-3 km fra tekniske inngrep).

Bygging av småkraftverk i inngrepsfrie naturområder bør ikke forekomme. Selv om denne utbyggingen ikke vil gi så store inngrep isolert sett så vet man at det er planer om utallige småkraftverk i fylket. Disse småkraftverkene vil, om de får konsesjon, uthule det lille vi har igjen av inngrepsfrie naturområdene i Nordland. Nordland mistet 701 km² villmarkspregede områder og 978 km² inngrepsfrie naturområder i perioden 1988-2003. Av denne reduksjonen sto vasskraftutbygginger for henholdsvis 81 og 45 %.

Både Bondevik II-regjeringa og nåværende regjering har i sine regjeringserklæringer sagt at hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørt.

Dette har vi et ansvar for å følge opp, og ved denne eventuelle utbyggingen i Sørfold kan nok et vassdrag miste sin status som urørt og verneverdig.

Biologisk mangfold – naturtyper og vegetasjon

Det er påvist fossesprutsoner med fossesprutkrevende arter i elva. Dette er en hensynskrevende naturtype. I inngrep med hensynskrevende naturtyper skal viktige økologiske funksjoner opprettholdes. I utbyggingen vil store deler av vannføringen bli lagt i rør. Disse fossesprutsonene vil da gå tapt med bortfall av arter som krever denne naturtypen.

Hensynet til friluftslivet

Området er lokalt viktig for friluftslivet. Vassdraget har en vakker foss. Fotturister har innsyn til denne fossen. Den er viktig for det naturmessige opplevelsesinntrykket i området. Ved å legge denne i rør vil dette opplevelsesinntrykket gå tapt.

Kulturminner

Området har mange krigsminner av regional verdi.

Konklusjon

På bakgrunn av de nevnte argumenter oppsummeres de viktigste negative konsekvensene ved en eventuell utbygging:

- *Reduksjon av inngrepsfrie naturområder (INON)*
- *Reduksjon av landskapsbilde/helhetsbilde og landskapskvaliteter*
- *Forringelse av friluftslivet ved reduserte frilufts- og opplevelsesverdier*
- *Reduksjon av biologisk mangfold, fossesprutsoner med hensynskrevende arter*

Vi vil med dette fraråde at Lisjvasselve kraftverk AS sin søknad blir godkjent. Området med Lisjvasselve-vassdraget bør bevares slik det er.”

Fauske og Sørfold Jeger- og Fiskeforening uttaler i brev av 06.12.2006:

”Styret i Fauske og Sørfold Jeger- og Fiskeforening har den 05.10.06 behandlet saken om den planlagte utbyggingen av Lisjvasselve Kraftverk.

Vedlagt følger utdrag fra protokoll fra dette møtet:

Sak 61/06 Lisjvasselve kraftverk AS. Høring.

Leder refererte fra høringsdokumentene.

Styret i FSJFF har diskutert denne saken, og uttrykker bekymring for at det skal bli for mange utbygginger av småkraftverk i kommunen. Foreningen mener at det vil bli skjemmende og gi negative ringvirkninger for naturen og dens fauna. I dette tilfellet er det snakk om en utbygging i et LNFA-område og FSJFF mener derfor at dette området bør få være vernet og urørt i den grad den er det i dag.

FSJFF går på grunnlag av ovenstående, imot denne utbyggingen.”

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 14.05.2007 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"Vi oversender herved kommentar på høringsuttalelsene i forbindelse med overnevnte sak.

1. Sametinget datert 21.09.2006

Ingen kommentar

2. Statens vegevesen, Region nord datert 02.10.2006

Ingen kommentar

3. Fylkesmannen i Nordland datert 03.11.2006

I følge INON kartet er det ikke registrert at Sildhopvatnet er regulert. Dette gjør at reduksjonen i INON for det omsøkte prosjektet blir noe større. Vi ber om at dette blir tatt hensyn til. I tillegg ber vi om at NVE ser på om at dersom det ikke tillates tatt ut 200 % av midlere vannføring som maksimal slukeevne, kan settes en lavere maksimal slukeevne i konsesjonen.

4. Fauske og Sørfold jeger og fiskeforening datert 06.12.2006

Utbygger/grunneier mener at tiltaket ikke berører allmenne interesser slik at Fauske og Sørfold Jeger og fiskeforening bør gå i mot denne utbyggingen. Utbyggingsstrekningen ligger i kontakt med Silhopvatnet som i dag er regulert, og tiltaket vil føre til en mindre reduksjon i INON sone 2 på 1,4 km². Videre opplyses det fra grunneier at det er privat grunn, og jakt og fiske i dette området ikke er tillatt før det er gitt tillatelse fra grunneier.

5. Forum for natur og friluftsliv Nordland datert 11.12.2006

Forum for natur og friluftsliv Nordland skriver i høringsuttalelsen at vi har et ansvar å følge opp og verne urørt natur. De mener at med denne utbyggingen så vil nok et vassdrag miste sin status som urørt og verneverdig.

Utbygger mener at denne uttalelsen bygger på en grundig feil. Vassdraget er kraftig berørt fra før ved at Sildhopvatnet i dag er regulert. Det omsøkte tiltaket ligger derfor ikke i et urørt vassdrag.

Ut fra opplysninger fra grunneier benyttes ikke områdene i stor grad til friluftsmål, da det ikke er lagt til rette for at allmennheten skal ha tilgang til jakt eller fiskeressursene som finnes i vassdraget. Området benyttes i hovedsak av grunneier selv, og hans familie, som har sine hytter i området.

Når det gjelder punktet om kulturminner vil utbygger ta spesielle hensyn til ruinene som er igjen etter 2. verdenskrig, slik at ikke tiltaket kommer i direkte konflikt med disse.

Ut fra utbyggers syn mener vi at fordelene ved tiltaket er så stor at den veier tyngre enn det estetiske tapet av fossen i Lisjvasselve. Det bør her også legges vekt på at Sildhopvatnet er regulert, og vil derfor mest sannsynlig være den største negative estetiske delen i området.

6. Reindriftsforvaltningen Nordland datert 13.12.2006

Reindriftsforvaltningen Nordland opplyser at en flytteveg for rein ikke kan stenges. Utbygger mener dette kan løses ved at man graver/ sprenger ned rørgaten i områder der dette er ønskelig slik at rørgaten ikke blir et vandringshinder for rein.

7. Sørfold kommune datert 20.12.2006

Ingen kommentar

8. Nordland fylkeskommune datert 21.12.2006

Ingen kommentar

Slutt kommentar:

Utbygger har etter at konsesjonssøknaden ble sendt inn kommet i en dialog med Smolten A/S avd. Mørsvikbotten v/Stein Valle med tanke på direktesalg av kraft til Smoltens oppdrettsanlegg på stedet. Det planlegges derfor at sjøkabelen legges fra kraftverket i Sildhopvatnet, og direkte ned til koblingsanlegget hos Smolten A/S. Dette vil gjøre at Smolten A/S vil få en bunnlast fra dette kraftverket, og lokalt produsert kraft vil bli benyttet lokalt. Smolten A/S i Mørsvikbotten forbruker i dag ca. 2 GWh og med den utvidelsen som er påbegynt ved anlegget forventes forbruket å komme opp i 4-5 GWh. Oppdrettsanlegget i Mørsvika vil etter at det er ferdig utbygd ha ca. 10-12 årsverk direkte, og er derfor en av de største arbeidsgiverne i nordre del av Sørfold kommune. En tilkobling av kraftverket vil derfor ha store synergieffekter for alle parter.

Når man velger å gå på en slik løsning, vil det være uaktuelt å benytte seg av et alternativ med luftlinje."

Tilleggsopplysninger fra søker

I e-post av 26.04.2010 ba NVE om en nærmere beskrivelse av hvordan inntaket skulle bygges og driftes. Blant annet skulle søker beskrive hvordan inntaket fungerer når Lisjvatnet er islagt og om det er mulig å etablere fysiske barrierer slik at vannet ikke er mulig å regulere. I tillegg skulle søker svare på hvordan man skal sikre at riktig minstevannføring slippes. NVE mottok følgende svar fra søker i e-post datert 29.04.2010:

"Har nå laget en skisse på hvordan vi har tenkt å utforme inntaket.

Når det gjelder dybden på kanalen på skissen må vi se på dette i detaljplanen og ha en dialog med miljøavdelingen Deres på dette."

[...]

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Lisjvasselva kraftverk AS (SUS) eies av Amandus Karlsen og hans sønner Verner og Åge Karlsen. Amandus Karlsen er grunneier og bosatt i kommunen.

Om søknaden

Det er søkt om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Lisjvasselva kraftverk og etter energiloven til bygging og drift av Lisjvasselva kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftkabler som beskrevet i søknaden. I tillegg er det søkt om tillatelse etter forurensningsloven til å gjennomføre tiltaket.

Beskrivelse av området

Lisjvasselva ligger om lag 70 km nord for Straumen i Sørfold kommune i Nordland. Lisjvatnet og Lisjvasselva ligger sørsørvest for Durmålstinden, og elva har en sørvestlig eksposisjon. Elva har utløp i Sildhopvatnet som igjen har utløp i Sildhopen.

Nedbørfeltet består av flere mellomstore fjelltopper med høyeste fjell på 1018 moh. Tregrensen i området ligger på rundt 400 moh. og feltet domineres av berg med lite humusdekke. Flere små tjønn og vatn er representert, og elva Gamhola utgjør hoveddelen av feltet til Lisjvatnet.

Berggrunnen i området er undersøkt av en geolog. I området rundt inntaksområdet består berggrunnen av granitt, mens strekningen langs Lisjvasselve består av bunngranitt. NGUs berggrunnskart viser dog at selve nedbørfeltet består av lettere forvitrende bergarter som kalkstein, glimmerskifer og marmor. Terrenget på sørøstsiden av Lisjvasselve fremstår som en bratt lisode bestående av glissen furuskog med innslag av lauvtrevegetasjon. Nordvestsiden av elva er slakere i øvre halvdel, mens nedre halvdel mot Sildhopvatnet er meget bratt. Øvre del av elva preges således av små stryk og kulper, mens nedre del skiller seg ut med en større foss. Elva deler seg også i flere løp rett før utløpet i Sildhopvatnet.

I planområdet er det ikke registrert arter som er oppført på den nasjonale rødlista og som blir direkte berørt av tiltaket. Man finner imidlertid en fossesprøytsone ved den største fossen i elva. Dette er en prioritert naturtype i DN's system for kartlegging av biologisk mangfold. Ellers antar man at de fire store rovdirene og flere rødlistede rovfugler benytter området til næringssøk. Øvre del av elva kan benyttes av ørretbestanden i Lisjvatnet og nedre del av elva fungerer sannsynligvis som gyte- og oppvekstområde for ørretbestanden i Sildhopvatnet.

Eksisterende inngrep i vassdraget

I området rundt Lisjvasselve finner man tydelige spor etter et elvekraftverk som ble bygget under 2. verdenskrig av russiske og serbiske krigsfanger. På kote 175 er det en gammel terskel og man finner bl.a. rørgatefundamenter og rester av kraftstasjonsbygningen oppmuret i betong som synlige spor i terrenget. Under krigen ble det også etablert veiforbindelse til nedre del av elva, og samlet sett har krigsminnene regional verdi.

Den 23.07.2001 ble det gitt tillatelse til regulering av Sildhopvatnet med 3,3 meter i forbindelse med etablering av et settefiskanlegg. Ellers er det oppført fire hytter nede ved Sildhopvatnets østre ende og den nærmeste hytta ligger omtrent 100 meter fra planlagt kraftstasjonstomt.

Teknisk plan

Lisjvasselve kraftverk planlegges som et kraftverk uten reguleringsmagasin. Det er ikke presentert alternative utbyggingsløsninger. I det følgende presenteres et kort sammendrag av de tekniske planene i prosjektet:

Inntak

Inntaket til kraftverket er planlagt etablert ved utløpet til Lisjvatnet på kote 219. Ifølge konsesjonssøknaden vil inntaket bli oppbygd med et lukestengsel mot Lisjvatnet som sikrer at man kan stenge inntakspunktet. Inntaket vil bli utformet som en kum i vannspeilet ved utløpet av Lisjvatnet, og denne kummen vil få et areal på 4x6 meter, med betong/ståldekke. Over inntaket vil betong/ståldekket stikke ca. 1,5 meter over normalvannstanden i Lisjvatnet.

Våren 2010 ba NVE om tilleggsopplysninger fra søker om utforming og drifting av inntaket. Søker har lagt ved en skisse som viser at det skal sprenges ned en inntakskanal over utløpet av elva. Dagens vannivå i Lisjvatnet skal sikres og det sprenges en grøft ned til en terskel for sikring av minstevannføring.

Rørgate

Vannveien skal etter planene bestå av to rørgater med en diameter på 800 mm hver over en strekning på omtrent 800 meter. De første 100 meterne vil rørene graves ned i en nedsprengt grøft og videre vil

de tildekkes med stedlige masser der dette er mulig. I det midtre partiet av rørtraseen er det lite vegetasjon over en lengde på ca. 200 meter. Her er det planer om å legge røret åpent på berg, alternativt sprengt ned i fjellgrøft. Det er planlagt å fundamenterer rør med stålklammer dersom det velges PE-rør. Dersom søker velger å benytte GRP-rør vil det bli nødvendig med betongklammer der røret ikke nedgraves.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er forutsatt plassert ved Lisjvasselve på kote 92. Den får en grunnflate på ca. 120 m² og er planlagt bygd tilbaketrukket i terrenget mellom flere små høydedrag slik at den ikke synes på avstand. Det er planlagt å installere en peltonturbin med maksimal ytelse på 2,6 MW. Ved en brutto fallhøyde på 127 meter får kraftverket en maksimal slukeevne på 2,76 m³/s. Til sammenligning er årlig middelvannføring ved inntaket estimert til 1,38 m³/s.

Elektriske anlegg

Generatoren får en ytelse på 3 MVA og en generatorspenning på 0,69 kV. Transformatoren får en ytelse på 3 MVA og en omsetning på 0,69/22 kV. I søknaden er det presentert to alternativer for tilkopling til eksisterende 22 kV fordelingsnett. Det vil enten bli lagt en 3,9 km lang sjøkabel fra kraftstasjonen til eksisterende kraftlinje i Sildhopen. Alternativt bygges en 3 km lang kraftlinje fra kraftstasjonen til Mørsry.

Søker skriver i sin kommenter til høringsuttalelsene at de har vært i dialog med Smolten oppdrettsanlegg med tanke på direktesalg av kraft til anlegget. Det planlegges derfor at sjøkabelen legges fra kraftverket i Sildhopvatnet og direkte ned til koblingsanlegget hos Smolten AS. Videre uttaler søker at når det velges en slik løsning, vil det være uaktuelt å benytte seg av et alternativ med luftlinje.

Veier

Det eksisterer en privat vei på 3 km fra kommunal vei i Mørsvikvatnet og inn til utløpet på Lisjvasselve. Veien skal opprustes og forlenges med 100 meter, slik at den blir kjørbare med bil ned til kraftstasjonsbygningen. Det skal ikke bygges permanente eller midlertidige veier ut over dette. I anleggsperioden vil rørtraseen benyttes for å uttransportere utstyr i terrenget. Helikopter vil også bli brukt i arbeidet.

Massetak og deponi

Det vil ikke bli behov for masseuttak eller deponier i prosjektet. Det er planlagt å benytte stedlige masser under byggingen av anlegget.

Hydrologiske virkninger

Lisjvasselve ligger i et område med tilnærmet kystklima. Vannføringen varierer mye og flommer kan opptre hele året, og særlig om våren/forsommeren. Lavvannsperioder inntreffer som regel om vinteren i perioden februar til mars. Nedbørfeltet som skal utnyttes er på 20 km² og middelvannføringen ved planlagt inntak er estimert til 1,38 m³/s. Restfeltet mellom inntaket og kraftstasjonen er lite og vil i liten grad bidra med å opprettholde vannføring i elva.

Alminnelig lavvannføring er beregnet til 110 l/s, mens 5-persentil sommer- og vintervannføring er oppgitt til henholdsvis 180 l/s og 120 l/s. Søker har foreslått å slippe en minstevannføring på 110 l/s hele året for å opprettholde livsgrunnlaget til de artene som er tilpasset et liv i elva samt å dempe det visuelle inngrepet for brukerne av området.

Maksimal slukeevne i kraftverket utgjør 200 % av middelvannføringen. En utbygging som foreslått i konsesjonssøknaden vil i et middels år gi overløp over inntaksdammen i 56 dager, mens i samme år vil kraftstasjonen måtte stå pga. for lite tilsig i 60 dager. En elvestrekning på omtrent 900 meter blir berørt av tiltaket.

Produksjon og kostnader

Lisjvasselve kraftverk vil etter omsøkte planer produsere 8,46 GWh i et midlere år fordelt på 1,46 GWh vinterkraft og 7 GWh sommerkraft. Byggekostnadene er beregnet til 17,75 mill. kr, hvilket gir en utbyggingspris på 2,09 kr/kWh. NVE vil påpeke at det er søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Ifølge søknaden vil det være et arealbehov på 1,5 dekar for å bygge vei til kraftstasjonen og 2,5 dekar for å etablere kraftstasjonstomten. Ellers vil rørgatetraseen ta i bruk et område på 12 dekar. Samlet vil arealbruken bli på 16 dekar.

Lisjvasselve kraftverk AS (S.U.S) er eid av grunneieren i området, Amandus Karlsen og hans sønner Verner og Åge Karlsen. Selskapet leier grunn og fallrettighetene av Karlsen på en 40 års kontrakt.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaket ligger i et område betegnet som LNF sone A i kommuneplanens arealdel. Ifølge Sørfold kommune er spredt boligbebyggelse, fritidsbebyggelse og ervervsbebyggelse unntatt anlegg tilknyttet stedbunden næringsvirksomhet, i regelen ikke tillatt. Når særlige grunner foreligger, kan bygningsrådet likevel etter søknad gi varig eller midlertidig dispensasjon fra denne bestemmelse. Dersom det blir gitt tillatelse til utbygging av omsøkt prosjekt må søker få avklart forholdet til kommuneplanens arealdel.

Samlet plan (SP)

Det omsøkte prosjektet tilsvare SP-prosjekt 71702 Sildhopen kraftverk, men i SP er det forutsatt en regulering av Lisjvatnet med 1 meter heving og 6 meter senking. Videre er det i SP skissert en installert effekt på 3,2 MW og midlere årsproduksjon vil være 10,7 GWh fordelt med 2,2 GWh vinterproduksjon og 8,5 GWh sommerproduksjon. Dette prosjektet er plassert i gruppe 5, kategori I.

Bare Olje- og energidepartementet kan gi konsesjon til vassdragstiltak som kan redusere vannkraften i vassdrag som i SP er disponert til kraftutbygging jf. vannressursloven § 22. Lisjvasselve kraftverk avviker fra SP-prosjektet ved at det ikke er planlagt noen regulering i Lisjvatnet. Prosjektet vil likevel ikke være til hinder for en senere regulering av vannet. NVE vil derfor kunne fatte vedtak i denne saken.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget inngår ikke blant de vassdrag som er vernet.

Inngrepsfrie områder

Prosjektområdet grenser til et relativt stort område som etter INON er definert som inngrepsfritt, dvs. mer enn 1 km fra nærmeste tyngre tekniske inngrep. FM har estimert at tiltaket vil innebære at et INON-område i sone 2 (1-3 km fra inngrep) blir redusert med 1,4 km².

Søker poengterer at INON kartet ikke tar hensyn til at Sildhopvatnet er regulert. Som nevnt har Sildhopvatnet en reguleringshøyde på 3,3 meter og defineres derfor som et tyngre teknisk inngrep. NVE tar dette til etterretning og ser at prosjektet vil føre til et noe mindre tap av INON enn det som er skissert.

Nasjonale laksevassdrag

Dette prosjektet berører ikke nasjonale laksevassdrag.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært kunngjort og sendt på høring til kommunen, fylkeskommunen, Fylkesmannen, berørte statlige forvaltningsorganer og interesseorganisasjoner. NVE har vært på befaring sammen med representanter fra Sørfold kommune, Reindriftsforvaltningen Nordland, grunneiere og konsulent den 2. juli 2007. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentar. Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedpunktene i uttalelsene:

Sørfold kommune er positiv til en utbygging, men ber om at det settes visse vilkår i konsesjonen. Alle inngrep må utføres skånsomt, og tiltakshaver bør i størst mulig grad ta hensyn til terreng og landskap, og gjennomføre tiltak for å reetablere vegetasjon som fjernes eller skades. Kommunen forutsetter at hyttene i området vil ha mulighet til å bruke Lisjvasselve som vannkilde etter utbygging og at utbygger sørger for drikkevann i anleggsperioden. Ellers bør konsesjon og konsesjonsvilkår utformes slik at det ligger tallfestede føringer på minstevannføring og tidsrom. Anleggsarbeidet bør ifølge kommunen foregå utenfor den travleste hekkeperioden for kongeørn. Kommunen ønsker også at det legges sjøkabel fremfor luftspenn av hensyn til det visuelle inntrykket av området. Rørgaten skal skjules ved senking i terrenget der dette er mulig og den må ikke være til hinder for dyr og mennesker. Ved tallfesting av minstevannføringen, skal det tas hensyn til fossesprøytsone. I tillegg har Sildhopselve et vannverk, og det må stilles krav til prøvetaking for å hindre forurensning. Smolten Mørsvika AS sin vannforsyning i Sildhopvatnet må også sikres mot forurensning i anleggsperioden. Ellers må veibygging utføres skånsomt og gis samme utseende som eksisterende vei slik at det fremstår som en helhet i området. Kraftstasjonen bør ifølge kommunen oppføres i naturavstemte farger og man kan muligens beholde deler av løvskogen for å skjerme innsyn fra Sildhopvatnet. Kraftverket skal heller ikke være til hinder for ørret som gyter i Lisjvasselve. Kommunen mener avslutningsvis at kulturminner fra 2. verdenskrig må ivaretas og tas hensyn til i anleggsperioden.

I en tilleggsuttalelse fra kommunen er det beskrevet generelle krav der utbygging av vannkraftverk medfører fare for forurensning av drikkevann.

Fylkesmannen i Nordland (FM) er noe negativ til søknaden og vil primært fraråde denne utbyggingen på bakgrunn av den hensynskrevende naturtypen fossesprøytsone og tap av inngrepsfrie naturområder. FM savner en klar kartavgrensning av fossesprøytsone for å kunne vurdere verdisetningen. Videre mener FM at en utbygging som utnytter 200 % av middelvannføringen ikke er forenelig med nasjonale resultatmål som beskriver forvaltningen av truede og hensynskrevende naturtyper. FM påpeker også at fossen vil forsvinne som landskapselement ved en ev. utbygging. Dersom det gis konsesjon anbefaler FM at det settes krav om en sesongbasert minstevannføring som er stor nok til at de økologiske prosessene i fossesprøytsone opprettholdes. Det bør også vurderes et alternativ som utnytter mindre enn 200 % av middelvannføringen. I tillegg mener FM at anleggsarbeidet bør utføres i et tidsrom hvor det ikke er i konflikt med hekkingen av kongeørn, dvs. fra 15. juli og utover.

Nordland fylkeskommune anbefaler at det gis konsesjon til utbygging på visse vilkår. Det forutsettes krav om slipp av minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring. Det anbefales også at det legges sjøkabel fremfor kraftlinje. Det bør også stilles krav om at byggingen av kraftverket skjer på en

måte som i minst mulig grad reduserer verdien av krigsminnene i området. Fylkeskommunen uttaler at planene ikke synes å være i konflikt med andre verneverdige kulturminner, men det vises til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på forminner, jf. kulturminnelovens § 8, 2. ledd.

Statens vegvesen, Region nord har ingen merknader til søknaden.

Sametinget har vært på befarings i området og ikke registrert automatisk fredete samiske kulturminner. De har derfor ingen merknader til søknaden. Sametinget minner om aktsomhets- og meldeplikten etter kulturminneloven § 8, og bemerker at pålegget må videreformidles til de som skal foreta arbeidet.

Reindriftsforvaltningen Nordland har innhentet uttalelse fra Stájjgo-Hábmer reinbeitedistrikt. Distriktet uttaler at de ser det som en forutsetning at rørgata graves ned, slik at deres flyttlei ikke stenges. De mener også at sjøkabel er den beste løsningen for framføring av strøm. Reindriftsforvaltningen støtter distriktet og underbygger deres uttalelse. De ønsker bl.a. at rørgaten skal graves/sprenge ned fra inntakspunktet og fram til kote 175. Det vises til at det er høst- og vårbeiter mellom Lisjvatnet og Sildhopvatnet, samt at det går en tradisjonell flyttlei over Lisjvasselva. Området mellom Mørsry og planlagt kraftstasjon er også benyttet som beiteland, hovedsakelig høst- og vårbeiter. Reindriftsforvaltningen gjør også oppmerksom på at det ikke er anledning til å stenge flyttleier for rein jf. reindriftsloven § 10-4.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland (FNF) vil fraråde at søknaden blir godkjent og mener vassdraget bør bevares slik det er. FNF viser til flere negative konsekvenser ved en eventuell utbygging. Inngrepsfrie naturområder (INON), landskapsbilde/helhetsbilde og landskapskvaliteter vil reduseres. En utbygging vil føre til en forringelse av friluftslivet ved reduserte frilufts- og opplevelsesverdier. Det vil også bli en reduksjon av biologisk mangfold ved at fossesprøytonene vil gå tapt.

Fauske og Sørfold Jeger og Fiskeforening (FSJFF) går imot utbygging av Lisjvasselva. Det uttrykker bekymring for at det skal bli for mange utbygginger av småkraftverk i kommunen. FSJFF viser til at prosjektområdet ligger i et LNFA-område og de mener derfor at området bør få være vernet og urørt i den grad den er det i dag.

Tiltakets virkninger – Fordeler og skader/ulempes

Nedenfor er det gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved det planlagte tiltaket:

Fordeler

- En utbygging etter foreliggende planer, vil etter søkers beregninger, gi omtrent 8,5 GWh i ny årlig fornybar kraftproduksjon.
- Kraftverket vil gi inntekter til Lisjvasselva kraftverk AS som har forretningsadresse i kommunen og til Sørfold kommune.
- Prosjektet vil kunne bidra til opprettholdelse av lokal bosetning.

Ulemper

- En realisering av prosjektet vil føre til kraftig redusert vannføring på berørt elvestrekning. Elva og spesielt fossen i nedre del vil få redusert landskaps- og opplevelsesverdi.
- Tiltaket vil føre til negative konsekvenser for fossesprøytonen i nedre del av elva.

- Prosjektet vil kunne redusere gyte- og oppvekstmulighetene for ørretbestanden i Sildhopvatnet.

NVEs vurdering

Bygging av Lisjvasselva kraftverk vil gi ny kraftproduksjon og styrke næringsgrunnlaget for eierne av Lisjvasselva Kraftverk AS. Inntaket skal etter planene plasseres ved utløpet av Lisjvatnet på kote 219 og vannet ledes i to rørgater ned til kraftstasjonen på kote 127. Eksisterende vei inn i området må opprustes og forlenges med 100 meter. Høringspartene er delt i synet på om det bør gis konsesjon til den omsøkte utbyggingen. Elva som landskapselement og fossesprøytsone i nedre del trekkes frem som argumenter mot en utbygging. Flere høringsinstanser er positive til prosjektet, men ber om at det settes visse vilkår i en ev. konsesjon. Det anbefales bl.a. krav om tilstrekkelig minstevannføring og at vannveien graves/sprenges ned der dette er mulig. Videre ønsker flere at kraftverket skal tilkobles fordelingsnettet via sjøkabel og at anleggsarbeidet utføres utenfor den travleste hekkeperioden for rovfugl.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

De hydrologiske inngrepene i Lisjvasselva vil gi kraftig redusert vannføring på strekningen mellom inntaket og kraftstasjonen. Søker foreslår å slippe en minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring på 110 l/s hele året. Slippet utgjør omtrent 8 % av middelvannføringen. Til sammenligning er 5-persentil sommer- og vintervannføring estimert til henholdsvis 180 l/s og 120 l/s.

Maksimal slukeevne i kraftverket er oppgitt til $2,76 \text{ m}^3/\text{s}$, noe som tilsvarer 200 % av middelvannføringen. Minste slukeevne ligger på 14,5 % av middelvannføringen. I perioder hvor tilsiget er innenfor turbinens slukeevne vil det kun være slipp av minstevannføring samt tilsig fra restfeltet som bidrar til vannføringen på utbyggingsstrekningen. Restfeltet mellom inntaket og kraftstasjonen er imidlertid lite, og bidraget herfra kan derfor antas å være minimalt.

Selv etter en ev. utbygging vil det i perioder med store flomtopper gå mye vann i Lisjvasselva, men disse vil bli noe dempet.

Naturens mangfold

Den nye naturmangfoldloven legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. Etter NVEs syn blir formålet i naturmangfoldloven i praksis ivaretatt gjennom de grundige prosessene og vurderingene som ligger til grunn for et konsesjonsvedtak. I NVEs vurdering av søknaden om Lisjvasselva kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 8-12. Et positivt vedtak fattes kun der hvor fordelene og nytten av å gjennomføre tiltaket vurderes å være større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Tiltakets virkning for naturmangfoldet er et sentralt tema i denne vurderingen.

Terrestrisk miljø

Det er registrert én verdifull naturtype innenfor influensområdet, men det er ikke funnet noen rødlistede arter som er direkte knyttet til vassdraget. Det er et større fossefall i elvas nedre og bratteste parti. Her finner man naturtypen fossesprøytsone der arter og vegetasjonssamfunn er tilpasset konstant tilførsel av høy og kald fuktighet. I biologisk mangfold rapporten (BM-rapporten) beskrives naturtypen som naturlig treløs med lavt arts mangfold og tett vegetasjon. Videre settes verdien til lokalt viktig (C), på grunnlag av at den dekker et lite geografisk område, uten at det ble påvist sjeldne eller rødlistede arter under befaringen. Det antas at vanntilknyttede arter som er tilpasset dagens vannføring i elva vil bli negativt påvirket av tiltaket.

Flere av høringspartene har lagt stor vekt på hensynet til fossesprøytsonen i deres vurdering av søknaden. Fylkesmannen (FM) uttaler at de savner en klar kartavgrensning av denne naturtypen og mener BM-rapporten gir små muligheter for å vurdere verdisettingen. Ut fra at BM-rapporten skriver at det var fukt i lufta 60 meter unna fossen, mener FM at det kan være grunnlag for å vurdere å gi lokaliteten verdi B. Av hensyn til bl.a. at fossesprøytzone er en hensynskrevende naturtype fraråder FM primært denne utbyggingen. Ved en ev. konsesjon bør det ifølge FM settes krav om en sesongbasert minstevannføring som er stor nok til at de økologiske prosessene i fossesprøytsonen opprettholdes. Det anbefales videre at man vurderer et alternativ som utnytter mindre enn 200 % av middelvannføringen. Sørfold kommune ber om at det tas hensyn til fossesprøytsonen ved tallfesting av minstevannføringen. Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland (FNF) påpeker at ved inngrep i hensynskrevende naturtyper skal viktige økologiske funksjoner opprettholdes. FNF uttaler at prosjektet vil føre til at fossesprøytsonen går tapt med bortfall av arter som krever denne naturtypen.

Årsaken til at naturtypen fossesprøytsoner er ansett som viktig, slik det er beskrevet i DN's reviderte håndbok 13 (2007), er at den er et særtrekk for Norge og har en spesiell hydrologi med stabile økologiske forhold. Den er vanligvis ikke spesielt artsrik, men kan ha innslag av sjeldne og spesialiserte, sterkt fuktighetskrevende arter. Truslene mot fossesprøytsonene er først og fremst regulering/utbygging med redusert vannføring.

Etter NVEs oppfatning kan tiltaket få negative konsekvenser for naturtypen. Det er imidlertid ikke registrert rødlistearter i fossesprøytsonen, men BM-rapporten antyder at det kan være et potensial for rødlistearter her. NVE er usikker på om slipp av omsøkt minstevannføring vil være tilstrekkelig til å bevare fossesprøytsonen. Vi viser videre til føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9, hvor det står: *"Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet."* NVE mener at en gjennomføring av tiltaket kan virke negativt på naturmangfoldet. Etter vårt syn kan det derfor være aktuelt å pålegge en høyere minstevannføring av hensyn til bl.a. fossesprøytsonen dersom det gis konsesjon.

I søknaden er det forutsatt en maksimal slukeevne i kraftverket som tilsvarer 200 % av middelvannføringen. Fylkesmannen vil primært fraråde at det gis konsesjon, men dersom det gis tillatelse til utbygging ber FM at det vurderes et alternativ som utnytter mindre enn 200 % av slukeevnen. I søkers kommentarer til uttalelsene blir NVE bedt om å vurdere en lavere maksimal slukeevne dersom omsøkte ikke tillates.

En reduksjon i maksimal slukeevne vil normalt gi flere dager med overløp over inntaksdammen. NVE har studert varighetskurven og vannføringskurvene som er vedlagt søknaden. Avrenningsregimet til Lisjvasselta viser en elv som reagerer raskt på nedbør og avsmeltning slik at den også i naturlig tilstand vil variere mye i gjennom året. Ved omsøkt slukeevne viser varighetskurven at omtrent 26 % av tilsiget vil gå som flomtap i en periode på ca. 55 dager. Dersom man f.eks. reduserer maksimal slukeevne til 150 % av middelvannføringen vil ca. 35 % av tilsiget gå som flomtap over en periode på omtrent 69 dager. Et ev. krav om en slik reduksjon av slukeevnen vil altså redusere kraftproduksjonen relativt mye samtidig som antall dager med overløp i liten grad øker. Forslaget fra FM er i første rekke av hensyn til fossesprøytsonen og vassdragets verdi som landskapselement. Siden en redusert slukeevne gir en relativt liten økning i antall dager med overløp mener NVE at fordelene for naturmiljøet også blir marginalt. Etter vårt syn vil krav om høyere minstevannføring ha en bedre effekt for livet som er knyttet til utbyggingsstrekningen.

Øvre deler av Lisjvasselta fremstår som urørt med naturskogpreg selv om det er utført moderat plukkhogst. Her domineres skogbildet av glissen furu med innslag av lauvtre, hovedsakelig bjørk. Man finner også innslag av læger (stående død ved) og rabbevegetasjon samt mindre myrområder. Nedre

del av planområdet preges av lauvtre, dominert av bjørk og selje, med innslag av einer, furu, gråor og rogn. Ifølge BM-rapporten er området rundt planlagt kraftstasjonsplassering mest artsrik. Her ble det registrert høgstaudedominerte og frodige områder.

Faunaen regnes som ordinær. Man kan forvente at bl.a. elg, hare og smånagere benytter området og det er også registrert en trekkvei for elg i Sildhopskaret. I BM-rapporten antar man at flere rødlistede rovfugler benytter planområdet til næringssøk. FM skriver at det er registrert hekking av kongeørn ved Lisjvatnet, og ved en ev. konsesjon ber de om at anleggsarbeidet utføres i et tidsrom hvor det ikke er i konflikt med hekkingen, dvs. fra 15. juli og utover. Kommunen ber også om at anleggsperioden legges utenfor den travleste hekkeperioden. Rovfugl er spesielt vår for forstyrrelser i hekketiden og etableringsfasen, og dersom de blir forstyrret er det stor fare for at de vil forlate området. NVE mener hensynet til rovfugl kan ivaretas ved at anleggstiden holdes utenfor den travleste hekkeperioden som anbefalt av FM. Ved eventuell konsesjon kan det settes restriksjoner på byggearbeid gjennom NVEs godkjenning av detaljplaner og oppfølging i byggeperioden dersom dette anses som nødvendig. Når anlegget er i drift vil ikke rovfugl berøres i nevneverdig grad.

BM-rapporten regner med at fossen i nedre del av Lisjvassella huser fossekall, selv om denne ikke ble observert under befaring. Etter NVEs syn er Lisjvassella av en slik beskaffenhet at fossekall kan bruke vassdraget til både hekking og matsøk. Vassdraget innehar fosser som kan fungere som viktige hekkeplasser, mens øvre del av elva har et variert substrat som gir opphav til ulike bunndyrfauna som er viktig føde for fossekallen. En utbygging som omsøkt vil forringe livsmiljøet for fossekallen, men den er ingen truet art. Mindre vannføring i elvene i hekkesesongen vil gi mindre fossesprøyt og lavere lydnivå fra fosser og stryk slik at hekkeplasser kan bli avslørt når ungene tigger etter mat. For å avbøte de reduserte hekkemulighetene kan det settes opp predatorsikre hekkedammer på egnede steder. Dette er pålegg som FM ev. kan gi gjennom standardvilkår for naturforvaltning.

Akvatisk miljø

Lisjvatnet har en ørretbestand som sannsynligvis slipper seg ned i elva og oppholder seg i kulper i øvre del. Etablering av inntakskanal i utløpet av vannet samt kraftig redusert vannføring vil etter NVEs vurdering forringe livsvilkårene for fisk som står på elva. Sildhopvatnet har en bestand av både ørret og røye. Nedre del av Lisjvassella har en fiskeførende strekning på 50-70 meter opp til kote 100 og denne delen av elva benyttes sannsynligvis som gyte- og oppvekstområde for ørretbestanden. I BM-rapporten vurderes strekningen til å ha middels verdi. Sørfold kommune uttaler at kraftverket ikke må være til hinder for ørret som gyter i Lisjvassella.

Ved utløpet av Sildhopvatnet er det som nevnt etablert et inntak for settefiskanlegget i Mørsvikbotn. I 2001 ble det også gitt tillatelse til å regulere Sildhopvatnet med 3,3 meter. Man kan anta at disse tiltakene kan ha forringet livsvilkårene for fiskebestandene i vannet ved at gyte- og oppvekstvilkårene i utløpselva er redusert og ved at det er dannet en næringsfattig reguleringssone. Kart over området viser at Lisjvassella er den eneste innløpselva til Sildhopvatnet som har en fiskeførende strekning av noe lengde. NVE mener derfor at det er viktig at elva fungerer som gyte- og oppvekstområde etter en ev. utbygging. Etter vår vurdering kan slipp av tilstrekkelig minstevannføring avbøte de negative konsekvensene for fiskebestanden i noe grad. Kraftstasjonen skal etter planene plasseres på kote 92 og det kan også være hensiktsmessig å vinkle avløpet slik av berørt elvestrekning blir kortest mulig. Lisjvassella deler seg i flere løp i nedre del, og det kan derfor være fordelaktig dersom avløpet fra kraftstasjonen plasseres i hovedløpet. Etter NVEs syn vil disse tiltakene være tilstrekkelig for å avbøte forholdene for fiskebestanden i tilstrekkelig grad.

Landskap, friluftsliv og kulturminner

Lisjvasselva har et fall på 127 meter over en strekning på omtrent 900 meter mellom Lisjvatnet og Sildhopvatnet. Øvre del av elva preges av små stryk og kulper med innslag av noen få stilleflytende parti. Videre nedover øker gradienten og nedre del fremstår som meget bratt, med en større foss. På de siste 50 meterne før utløpet i Sildhopvatnet deler elva seg i flere mindre løp. Lisjvasselva er godt synlig fra hele Sildhopvatnet og fremstår som et markert landskapselement. Vassdraget tilfører området økt kompleksitet ved at det klart bryter med omkringliggende terreng.

I saksutredningen fra kommunen blir det påpekt at elva er et viktig landskapselement, men at landskapet i seg selv ikke er unikt i kommunen. En utbygging vil fjerne fossen fra landskapsbildet i store deler av året, men en minstevannføring vil ifølge kommunen dempe virkningene. Dersom det gis konsesjon anbefaler FM at det settes krav om en sesongbasert vannføring som bl.a. vil være med på å bevare fossen som landskapselement. FNF skriver at fossen er viktig for det naturmessige opplevelsesinntrykket i området, og at denne vil gå tapt ved en utbygging. Fauske Jeger- og Fiskeforening mener på sin side at den planlagte utbyggingen blir skjemmende for naturen og dens fauna og at området bør få være vernet og urørt som i dag. Søker påpeker i deres kommentar at Sildhopvatnet er regulert og at tiltaket i så måte ikke ligger i et urørt vassdrag. Videre mener utbygger at fordelene ved tiltaket er så stor at den veier tyngre enn det estetiske tapet av fossen i Lisjvasselva.

Etter NVEs vurdering er vassdragets estetiske verdi et sentralt moment i konsesjonsspørsmålet. En utbygging som omsøkt vil føre til vesentlig redusert vannføring på utbyggingsstrekningen i store deler av året, og fossen vil minste mye av sitt landskapsmessige særpreg. Siden søker har foreslått en maksimal slukeevne på 200 % av middelvannføringen, vil det kun renne mye vann i elva i flomperioder. I slike situasjoner vil fossen fortsatt fremstå som et tydelig landskapselement.

I OEDs retningslinjer blir det påpekt at spesielle landskapselementer, som for eksempel fosser skal behandles spesielt. NVE mener det er viktig å se det planlagte inngrepet i sammenheng med dagens bruk av området. Brukerfrekvensen er ikke kartlagt, men ifølge fylkeskommunen regnes ikke området som regionalt viktig. Området benyttes i hovedsak av lokalbefolkningen til jakt, fiske og turer. Det er imidlertid ikke noe sti langs vassdraget. Dette betyr ikke at området ikke er viktig for landskapsopplevelsen, men at det kan virke som om vassdraget har relativt lokal verdi. Samtidig er vi klar over at for folk som oppsøker Lisjvasselva eller bruker Sildhopvatnet så fremstår vassdraget som et mektig skue.

NVE mener hensynet til elva som landskapselement tilsier et slipp av minstevannføring hele året. Av bl.a. estetiske årsaker kan det etter vår vurdering være hensiktsmessig med en sesongbasert minstevannføring som opprettholder fosselandskapet til en viss grad. Det er likevel åpenbart at en ev. utbygging vil redusere opplevelsesverdien av knyttet til vassdraget. Samtidig mener vi at det også er viktig å se inngrepet i sammenheng med dagens bruk av området. Et ev. krav om minstevannføring som ivaretar opplevelsesverdiene fullt ut vil etter vår vurdering svekke prosjektet i vesentlig grad og ikke veie opp for fordelene.

I utløpet av Lisjvatnet skal det iht. nye opplysninger fra søker sprenges ned en inntakskanal over elvetverrsnittet. Dagens vannnivå i Lisjvatnet skal ikke endres. Det sprenges en grøft for minstevannføring mellom inntakskanalen og en terskel som etableres noe lenger ned. Slik planen for inntaket er fremstilt vil man etter NVEs vurdering kunne sikre at vannspeilet opprettholdes som i dag samtidig som ev. krav om minstevannføringen sikres. Vi mener det er særskilt viktig at vannspeilet i Lisjvatnet ikke berøres av prosjektet, og ser at dette kan sikres ved å etablere en fast terskel mellom Lisjvatnet og inntakskanalen. Ved en ev. konsesjon vil disse forholdene ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanene.

Vannveien blir 800 meter lang og skal etter planene bestå av to parallelle tilløpsrør med en diameter på 800 mm hver. Den skal sprenges ned de første 100 meterne fra inntaket for deretter å tildekkes med stedlige masser. I et midtparti hvor det er lite vegetasjon vil røret bli liggende åpent på berg eller alternativt sprenges ned. Sørfold kommune mener rørgaten må skjules ved senking i terrenget der dette er mulig og at rørgaten ikke må være til hinder for dyr og mennesker. Reindriftsforvaltningen Nordland og Stålggo-Håbmer reinbeitedistrikt forutsetter at rørgaten graves ned. NVE støtter innspillene og mener det er viktig at rørgaten graves/sprenges ned på hele strekningen av hensynet til landskapet, reindriften og naturmiljøet i området.

Det er ikke planlagt å bygge vei opp til inntaket i Lisjvatnet. Søker skriver at de skal bruke rørtraseen for uttransportering av utstyr i terrenget. NVE legger dette til grunn i vår vurdering.

Søker skriver at kraftstasjonen er planlagt bygd tilbaketrukket i terrenget mellom flere små høydedrag og på et sted som gjør at den ikke syns på avstand. Kommunen uttaler at stasjonen bør oppføres i naturavstemte farger og at man muligens kan beholde deler av løvskogen for å skjerme innsyn fra Sildhopvatnet. NVE støtter søker og kommunen og mener det er viktig at det legges flid i utformingen av kraftstasjonen og at denne blir tilbaketrukket i terrenget. Ved at man tar vare på kantsonen langs elva og Sildhopvatnet vil de visuelle og biologiske konsekvensene av prosjektet reduseres. Samtidig vil støy fra stasjonen reduseres i noe grad.

Flere høringsuttalelser mener kraftverket må tilkobles eksisterende nett via sjøkabel i Lisjvatnet fremfor luftspenn til Mørsry. Søker skriver i deres kommentar til uttalelsene at de planlegger å legge sjøkabel for direktesalg av kraft til settefiskanlegget til Smolten AS avd. Mørsvikbotten. Søker uttaler at luftspenn vil være uaktuelt med en slik løsning. NVE vil derfor ikke kommentere dette momentet noe videre i vår vurdering.

Under 2. verdenskrig ble det bygd et elvekraftverk i Lisjvasselve av sovjetiske og serbiske krigsfanger. I dag står bl.a. rørgatefundamentene og rester av kraftstasjonsbygningen oppmurt i betong som synlig spor i terrenget. Ifølge fylkeskommunen er veien mellom Mørsry og Sildhopvatnet, samt det tyske anleggsområdet ved Sildhopvatnet, krigsminner av regional verdi. Fylkeskommunen uttaler at det bør stilles krav om at bygging av kraftverket skjer på en måte ikke reduserer verdien av krigsminnene. Veien inn i området skal etter planene opprustet og forlenges med 100 meter. Sørfold kommune forutsetter av denne veibyggingen utføres skånsomt og utvidelse av veien må gis samme utseende som eksisterende vei slik at det fremstår som en helhet i området. For å minimere konsekvensene for krigsminnene i området mener NVE at søker må stå i nær kontakt med kulturminnemyndighetene under utarbeidelsen av detaljplanene dersom det gis konsesjon.

INON-områder

FM har estimert at en realisering av tiltaket vil medføre et bortfall på 1,4 km² med INON sone 2. Det påpekes at det er nasjonal politikk at en ved planlegging skal ta hensyn slik at urørte naturområder i størst mulig grad bevares for framtida. FM fråråder at det gis konsesjon bl.a. på bakgrunn av bortfallet av INON-området. Ifølge FNF gir ikke dette prosjektet så store inngrep isolert sett. De mener likevel at det samlede antallet med søknader i Nordland vil uthule det lille vi har igjen av inngrepsfrie områder dersom de får konsesjon. Søker kommenterer at eksisterende INON kart ikke tar hensyn til at Sildhopvatnet er regulert. Reguleringen på 3,3 meter regnes som et tyngre teknisk inngrep og NVE registrerer at tiltaket fører til noe mindre tap av INON enn det som er skissert fra FM. For dette prosjektet mener NVE at verdien av INON områdene som blir berørt har middels verdi iht. OEDs retningslinjer for små vannkraftverk. NVE mener reduksjonen ikke bør tillegges avgjørende vekt da omfanget er begrenset, men det bør likevel inngå i en helhetsvurdering av tiltaket.

Reindrift

Reindrifftsforvaltningen uttaler at planområdet ligger i Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt. Det aktuelle området benyttes som høst- og vårbeiter, samt at det går en tradisjonell flyttlei over Lisjvasselva. Både reinbeitedistriktet og reindrifftsforvaltningen forutsetter at rørgaten graves ned for å unngå at denne skal fungere som et stengsel for rein. Videre ønsker distriktet at kraftverket tilkobles eksisterende nett via sjøkabel i Sildhopvatnet.

Slik NVE forstår uttalelsen vil det være mulig å avbøte negative virkninger for distriktet med tiltak. Reindriftens flyttleier har et sterkt vern gjennom lov om reindrift av 2007 (reindrifftsloven). I lovens § 22, annet ledd står det følgende: *"Reindriftens flyttleier må ikke stenges, men Kongen kan samtykke i omlegging av flyttlei og i åpning av nye flyttleier når berettigede interesser gir grunn til det."*

Tillatelse til omlegging eller etablering av nye flyttleier kan gis av Landbruks- og matdepartementet (LMD), jf. forskrift av 05.06.2007 om delegering av myndighet etter reindrifftsloven. Etter NVEs oppfatning vil krav om nedgravd/nedsprengt vannvei på hele strekningen avbøte virkningene for distriktet i tilstrekkelig grad. Flyttleien vil i så måte ikke berøres i nevneverdig grad.

NVE forutsetter at representanter fra Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt blir involvert allerede på planleggingsstadiet, slik at deres synspunkter i forhold til praktisk gjennomføring ved eventuell bygging blir hørt og tatt hensyn til. Hvis distriktet i tillegg gis anledning til å komme med innspill i forhold til tidspunkt for anleggsdrift i berørt område, mener NVE at virkningene for reindriften vil være begrenset. Med nevnte tiltak vurderer NVE at forholdet til reindriften ikke har avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet, og at de påpekte ulemper ikke er større enn at de kan løses gjennom minnelig avtale.

Sumvirkninger

Sumvirkninger utgjør her de samlede konsekvensene av flere vannkraftanlegg innenfor et geografisk avgrenset område. Selv om det enkelte utbyggingsprosjekt kan ha relativt begrensede negative virkninger for miljø og andre brukerinteresser, kan de samlede effektene av mange slike prosjekter få store konsekvenser.

Gjennom konsesjonsbehandling har NVE anledning til å legge vekt på den samlede belastningen av vannkraftutbygging i et geografisk avgrenset område. Dette kommer klart frem i forarbeidene til vannressursloven og Ot.prp. nr. 39 (1998-99), side 105 og OEDs retningslinjer for små vannkraftverk (juni 2007).

Sildhopvatnet er regulert med 3,3 meter og vannet forsyner et større settefiskanlegg som er etablert innerst i Mastermovika. Etter det NVE kjenner til startet eierne av settefiskanlegget et kraftverk i mars 2010 som utnytter fallet mellom Sildhopvatnet og settefiskanlegget. En realisering av Lisjvasselva kraftverk vil bety grensen for fysiske inngrep i vassdraget flyttes fra Sildhopvatnet til Lisjvatnet. Resultatet kan føre til negative virkninger for biodiversiteten som er knyttet til Lisjvasselva og opplevelsen av området.

Flere vassdrag i Sørfold kommune er fra tidligere påvirket av større reguleringer og utbygginger. NVE behandler samtidig med Lisjvasselva kraftverk en søknad om bygging av Austerelva kraftverk som er sammenfallende i tid. NVE har per brev i dag avslått søknaden om å bygge Austerelva kraftverk av hensynet til det biologiske mangfoldet langs vassdraget. I Austerelva finner man en velutviklet fossesprøytsone som huser en rødlistet lavart. En ev. utbygging vil etter vår vurdering få så store negative konsekvenser for både naturtypen og lavarten som ikke oppveies av fordelene ved prosjektet. Utover dette har NVE per dags dato mottatt søknader om ytterligere ni småkraftverk i kommunen hvorav fem søknader er på høring.

Eksisterende utbygginger, gitte konsesjoner samt det relativt store antallet med søknader i regionen viser at det er et høyt utbyggingspress og tilsier at sumvirkninger må tas hensyn til i konsesjonsspørsmålet. Bygging av Lisjvasselve kraftverk er imidlertid etter NVEs syn ikke av en slik art at det vil medføre uakseptable sumvirkninger for miljø og andre brukerinteresser i regionen. Dette baserer vi på den kunnskap som foreligger om vassdraget og de høringsuttalelser vi har mottatt.

Andre forhold

Sørfold kommune forutsetter at hyttene i området vil ha mulighet til å bruke Lisjvasselve som vannkilde etter utbygging og at utbygger sørger for drikkevann i anleggsperioden. I utløpet av Sildhopvatnet er også det etablert et vannforsyningsinntak til et større settefiskanlegg. Ifølge søknaden vil det i anleggsperioden legges spesiell vekt på sikring mot forurensing mot vannet. I en tilleggsuttalelse fra kommunen er det informert om generelle krav til kraftverk som kan medføre fare for forurensing av drikkevann. Ved en ev. konsesjon forutsetter NVE at kvaliteten og mengden av drikkevannet opprettholdes i tråd med drikkevannforskriften både i anleggs- og driftsfasen. Det vil ellers være nødvendig med egen tillatelse fra Fylkesmannen etter forurensningsloven for anleggsvirksomhet.

Ut over det som er drøftet ovenfor er det etter NVEs syn få ulemper knyttet til andre allmenne interesser.

Oppsummering

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi positive ringvirkninger lokalt og en viss økning i ny årlig fornybar kraftproduksjon, i samsvar med politiske målsetninger. Tiltaket vil gi en varig inntekt til Lisjvasselve kraftverk AS og kommunen. NVE mener virkningene for natur-, landskaps- og friluftsverdier kan avbøtes med tilstrekkelig minstevannføring hele året. Videre kan konsekvensene for fiskebestanden avbøtes dersom avløpet fra kraftverket vinkles slik at man reduserer lengden på berørt strekning samt at man vurderer om avløpet kan legges i elvas hovedløp. Med krav om at det etableres fysiske barrierer slik av vannstanden i Lisjvatnet ikke påvirkes og restriksjoner på anleggstiden av hensyn til rødlistede rovfugler vil virkninger for naturmiljøet etter vårt syn være moderate. Reindriftsinteressene kan etter NVEs oppfatning ivaretas med krav om nedgravd/nedsprengt rørgate og en god dialog under planleggings- og anleggsperioden. Dersom det gis konsesjon mener NVE at søker må samarbeide med kulturminnemyndighetene under utarbeidelsen av detaljplanene.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene og nytten av tiltaket overstiger skaden for allmenne og private interesser som blir berørt slik at kravet i vannressursloven § 25 er tilfredsstillt. NVE gir derfor Lisjvasselve Kraftverk AS tillatelse etter § 8 i vannressursloven til å bygge Lisjvasselve kraftverk Lisjvasselve på de vilkår som følger vedlagt.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Lisjvasselve Kraft AS har fremlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer legging av 3,9 km sjøkabel med spenning 22 kV til eksisterende kraftlinje i Sildhopen. Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Flere høringsinstanser mener at strømmen må føres i sjøkabel fra kraftverket av hensyn til landskapet. Normalt bygges en slik linje som her i medhold av netteiers områdekonsesjon. Innenfor sin områdekonsesjon skal områdekonsesjonær fremlegge planer for ny nettilknytning og ev. forsterkning for kommune, fylkeskommune, fylkesmann og andre berørte for uttalelse. Ved uenighet om løsninger kan områdekonsesjonær legge saken frem for NVE som da vil behandle saken som en anleggskonsesjon.

Det er per i dag uklart om det er kapasitet i lokalt 22 kV nett. NVE vil derfor ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjennelse, jf. konsesjonsvilkårenes post 4.

Nord-Salten Kraftlag AL er områdekonsesjonær og søker ønsker at områdekonsesjonær skal stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det da ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Lisjvasselva Kraft AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Reguleringsgrenser og vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring:

Middelvannføring	m ³ /s	1,38
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,11
5-persentil sommer	m ³ /s	0,18
5-persentil vinter	m ³ /s	0,12
Største slukeevne	m ³ /s	2,76
Minste slukeevne	m ³ /s	0,20

Søker har foreslått en helårig minstevannføring på 110 l/s som tilsvarer estimert alminnelig lavvannføring ved inntaket. Sørfold kommune uttaler at man skal ta hensyn til fossesprøytsonen ved fastsettelse av minstevannføring. Fylkesmannen mener det bør settes krav om en sesongbasert minstevannføring som er stor nok til at de økologiske prosessene i fossesrøyksonen opprettholdes. En slik minstevannføring vil også bidra til å bevare fossen som landskapselement. Fylkeskommunen forutsetter krav om minstevannføring som omsøkt.

Siden restfeltet mellom det planlagte inntaket og kraftverket er svært lite vil den berørte elvestrekningen i lengre perioder domineres av minstevannføringslippet. En minstevannføring som omsøkt vil etter NVEs vurdering kunne få negative effekter for livet som er tilpasset dagens vannføringsregime. Vi støtter derfor synspunktene fra kommunen og FM og mener det bør slippes en høyere minstevannføring i vekstsesongen for moser og lav. Fossesprøytsoner krever stabil tilgang på vann gjennom vekstsesongen for å opprettholde de spesielle fuktforholdene. På bakgrunn av de funnene som er gjort i tilknytning til Lisjvasselva og den kunnskapen som finnes om naturtypen så

vurderer NVE at en tilstrekkelig minste vannføring og perioder med overløp vil kunne opprettholde livsmiljøet til en viss grad selv etter en utbygging. Samtidig så er vi klar over at arts sammensetningen i fossesprøytonen vil kunne endre seg over tid med et nytt vannføringsregime. En sesongbasert minste vannføring vil også kunne avbøte forholdene for ørrettyngel i nedre del av vassdraget samt at de landskapsmessige effektene reduseres noe. Vi ser dog at inntrykket av vassdraget vil bli svekket.

Av hensyn til de økologiske forholdene i og langs elva og vassdragets verdi som landskapselement, mener NVE at det må slippes en minste vannføring forbi inntaket til kraftverket på 200 l/s i perioden 1. mai til 30. september. Resten av året skal det slippes en minste vannføring på 100 l/s. Kravet til minste vannføring og periodene med overløp vil etter NVEs syn i tilstrekkelig grad være med å opprettholde levevilkårene for det biologiske livet i og langs elva.

NVE har beregnet at kravet til slipp av minste vannføring vil gi en brutto produksjonsreduksjon på om lag 0,25 GWh i forhold til søkers forslag til slipp av minste vannføring. Nettotapet vil være mindre da det må påregnes flomoverløp i perioder. Videre må kraftverket uansett forventes å stå i perioder med lite tilsig, spesielt om vinteren. Kravet vil etter NVEs vurdering ikke ha avgjørende betydning for økonomien i prosjektet.

Det skal etableres måleanordning for registrering av minste vannføring. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minste vannføringen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Driften av kraftverket må være slik at kjøringen blir mest mulig jevn, og med myke overganger.

Dersom tilsiget er mindre kravet til slipp av minste vannføring og minste slukeevne i kraftverket, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket. Kraftverket skal i slike situasjoner ikke være i drift.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydempning og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne post.

Detaljplaner godkjennes ikke før det er dokumentert at det er nødvendig nettkapasitet tilgjengelig.

Inntaket til kraftverket er skissert i e-post av 29.04.2010. I vurderingen av konsesjonssøknaden legger NVE stor vekt på at vannstanden i Lisjvatnet ikke skal påvirkes av kraftverket. Forutsatt at det etableres en fast terskel på oppstrøms side av planlagt inntakskanal med samme høyde som normalvannstanden i Lisjvatnet, mener NVE at dette hensynet er ivaretatt på en hensiktsmessig måte. Terskelen skal fungere som en fysisk barriere slik at vannstanden i Lisjvatnet ikke kan senkes under normalvannstanden. Endelig plassering og utforming av inntaksdammen må komme fram i detaljplanene.

Vannveien skal etter planene bestå av to rørgater med diameter på 800 mm hver. Røret blir nedsprengt de første 100 meterne fra inntaket og deretter tildekket i terrenget. I et midtparti på ca. 200 meter er det lite vegetasjon og søker ønsker her å legge rørene åpent på berg, alternativt nedsprengt i fjell. Sørfold kommune uttaler at rørgaten skal skjules i terrenget der dette er mulig og at denne ikke må fungere som et hinder for dyr og mennesker. Reindriftsforvaltningen og Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt forutsetter på sin side at rørgaten graves ned slik at deres flyttlei ikke stenges. NVE støtter innspillene og mener det er mulig grave/sprengte ned rørgaten på hele strekningen mellom inntaket og kraftverket uten at inngrepene blir uforholdsmessig store. Vi forutsetter derfor at rørgaten graves/sprenges ned på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn.

Utbygger må legge stor vekt på at rørgatetraseen blir så lite synlig som mulig etter at anlegget er ferdig.

Det er ikke forutsatt etablering av anleggsvei til inntaket i Lisjvatnet. I anleggsperioden skal rørtraseen benyttes til uttransportering av utstyr i terrenget. NVE forutsetter derfor at rørtraseen tilbakeføres og at det ikke blir etablert permanent vei til inntaket. Dersom det gjennom detaljplanen fremkommer et behov for tilgang til inntaket i driftsperioden, kan NVE godkjenne etablering av en enkel faring på kjørefast terreng. Eksisterende vei inn i området skal opprustes og forlenges med 100 meter for å få tilgang til kraftstasjonen. NVE mener arbeidet med veien inngår i kraftanlegget og utformingen av veien må godkjennes som en del av detaljplanene

Det skal legges flid i utformingen av kraftstasjonen og denne skal trekkes tilbake i terrenget for å unngå innsynet fra Sildhopvatnet. Kommunen skriver i deres uttalelse at kraftverket ikke skal være til hinder for ørret som gyter i Lisjvassella. NVE mener hensynet til ørretbestanden kan ivaretas ved at avløpet fra kraftstasjonen vinkles slik at man reduserer lengden på berørt strekning. Siden elva deler seg i flere løp i nedre del må det i detaljplan vurderes om avløpet kan legges i Lisjvassellas hovedløp. Eksakt plassering av stasjonen og utformingen av avløpskanal avgjøres gjennom detaljplanleggingen.

Reindriften skal involveres under utarbeidelse av detaljplanene og konsulteres jevnlig under byggearbeidene slik at deres ønsker og behov blir tilfredsstilt i så stor grad som mulig.

Både Sørfold kommune og FM uttaler at anleggsarbeidet må utføres i et tidsrom hvor det ikke er i konflikt med hekking av kongeørn. FM presiserer at arbeidet ikke kan starte før 15. juli. NVE støtter innspillene og mener det er viktig at hensynet til rødlistede rovfugler ivaretas. Vi forutsetter at anleggsarbeidet holdes utenfor hekkeperioden som angitt av FM.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Ev. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger. Fylkesmannen kan i medhold av dette vilkåret pålegge etablering av hekkedasser for fossefall langs utbyggingsstrekningen.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen og Sametinget kommer inn under dette vilkåret.

Innenfor planområdet finnes det ifølge fylkeskommunen flere krigsminner av regional verdi. Søker skal strebe etter å tilpasse anlegget slik at krigsminnene ivaretas. Endelig løsning avklares gjennom godkjenning av detaljplanen som må utarbeides i samråd med Nordland fylkeskommune. Det vil likevel være NVE som skal godkjenne planene.

Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

Forholdet til plan- og bygningsloven

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Drikkevann

NVE forutsetter at kvaliteten på og mengden av drikkevannet opprettholdes i tråd med kravene fra Sørfold kommune i både anleggs- og driftsfasen.

Forholdet til forurensningsloven

Det er søkt etter forurensningsloven om tillatelse til å gjennomføre tiltaket. Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Privatrettslige spørsmål

Privatrettslige spørsmål som angår de enkelte eiendommer som blir berørt av utbyggingen må løses direkte mellom utbygger og de respektive grunneierne.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttien av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.